

Socialistična stranka Slovenije v Krškem:

Razprava o nuklearki je bila kulturna,

ni pa nujno, da bo okoliškim prebivalcem prinesla kakšno bistveno novost

"Nekaterim politikom predstavlja krška nuklearka zgolj sredstvo za nabiranje točk pri volilcih in celoten problem okrog nje bi najraje rešili z napisom na vratih: 'Zaprto!', mi pa, ki z njo živimo, imamo volje in znanja, da se s tem spoprimemo!" je začel svoj uvodni nagovor predsednik krškega odbora Socialistične stranke Slovenija, gospod Peter Žigante. Neskončno, že leta trajajočo in pogosto neproduktivno razpravo o delovanju Jedrske elektrarne Krško, njeni varnosti ter odlaganju nizko in srednje radioaktivnega odpadka, so tokrat imeli v precepu člani republiškega vodstva Socialistične stranke Slovenije. Zavoljo problematike je njihov republiški odbor svojo sejo (16. oktobra 91) sklical v krškem kulturnem domu, vprašanje pa je, kolikšen učinek so s tem dosegli – pri republiških oblasteh in pri okoliškem prebivalstvu.

Ljudje tukaj pač živijo z nuklearko, z vsemi potencialnimi nevarnostmi, predvsem pa neugodnostmi, ki jih prinaša. Ne gre samo za potencialno grožnjo, saj objekt njegova ekipa strokovnjakov vodi tako, da sodi po uveljavljenih kazalcih med najvarnejše v svetu. Problem nastaja pri raznih omejitvah in

dodatnih predpisih, ki jih je treba upoštevati, ali pri odnosih našega gospodarstva s svetom, saj na primer gostince bodoči gostje najprej vprašajo, kako daleč so od nuklearke, jabolka naših kmetijcev so že vnaprej zaznamovana, celo za Vidmov papir bi bilo najbolje, če bi nosil kak drug naslov, ne pa krškega.

V "vse probleme okrog nje" so jih nekdanji republiški oblastniki in predstavniki strokovnih institucij (ki pa večinoma niso nekdanji, ampak kar isti, morda le v drugih funkcijah!), pričeli potiskati še pred zagonom elektrarne, ko so stvari, ki niso bile pravočasno (pred zagonom!) rešene ali vsaj dorečene (pa bi morale biti!), takrat pometli pod preprogo. V "vse probleme okrog nje" sodijo tako lokacija novega ali širitev obstoječega začasnega skladišča nizko in srednje radioaktivnega odpadka, določitev lokacije in izgradnja trajnega odlagališča NS RAO, rešitev problema varnega odlaganja in predelave izrabljenega jedrskega goriva, dekomisija... K vsemu nam vseskozi (od vojne sem) grozi celo možnost atentata na sam objekt. "če se bo kakemu jugogeneralu še dodatno zmešalo!", kot se je izrazil eden izmed gostov iz Ljubljane. Nekje za vogalom je kar na hitro zrasel tudi

nadaljevanje na strani 2

Drugi otroški parlament

V Krškem bo v skupščinski sejni sobi v petek, 15. novembra ob 12. uri že drugo zasedanje otroškega parlamenta. Pripravila sta ga Občinska zveza prijateljev mladine in Sekretariat SO Krško. Srečanje bo potekalo v znaku dveh tem:

1. Otrokom zdravo in varno okolje in

2. Prosti čas otrok

"Vabimo vas (otroke), da izkoristite priložnost, ki ste si jo želeli. Najvišje predstavnike občinske skupščine spomnite na obljube in zagotovila, ki so vam jih dali na prvem občinskem parlamentu v Krškem, 8. novembra 1990. Pohvalite jih za vse tisto, kar so izpolnili, predstavite vaše probleme, povezane z vašim prostim časom, predlagajte, od njih zahtevajte..." je zapisano v vabilu.

Otroci, pridite!

Javna razprava v KS Krško:

"Referendum bo nasilno dejanje"

nad prebivalci iz okolice Jedrske elektrarne Krško

Ali je javna razprava sploh javna razprava, če se je ne udeleži javnost, ampak samo nekaj ljudi? In kaj sploh lahko sklepamo iz tako nizke udeležbe, kot so jo organizatorji javne razprave o širitvi začasnega skladišča nizko in srednje radioaktivnega odpadka zabeležili v krajevnih skupnostih naše občine? So naši prebivalci obupali nad poplavo besed in zavlačevanjem, jim je preprosto vsega dovolj in ne verjamejo več, da lahko na lokalni ravni še kaj dosežejo in v sebi kuhajo jezo? Razprava, ki so jo imeli 5. novembra v kulturnem domu za prebivalce krajevnih skupnosti Krško je bila sicer zelo kakovostna, ni se pa kljub vsemu dalo prezreti skromnega števila udeležencev ob tako pereči problematiki.

Očiten je bil tudi premik v njihovih stališčih. V prvem krogu javne razprave, še pred zadnjimi skupščinskimi volitvami. Ljudje sploh niso hoteli razmišljati o drugem kot o zapiranju NEK. Tudi vsak poizkus, da bi kdo javno razmišljal kako drugače, je bil že deležen ostrih napadov. Danes so Krščani že dovolj poučeni o celotni zadevi in zato skušajo razmišljati bolj ustvarjalno. Saj ne da bi si kar premislili, mnoge nas še tare dvom o tem, za kaj bi se sploh kazalo najbolj zavzemati in komu zaupati. Eno pa je gotovo: sedaj vemo, da je elektrarna tu in da tega dejstva nič ne more spremeniti. V to dejstvo pa sodi tudi spoznanje, da z zaustavitvijo nevarnost sploh ne bo minila.

Še nekaj: sedaj je jasno, da slovenski referendum kot najvišja oblika demokratičnega izrekanja krškemu in okolici nuklearke ne more prinesiti ničesar. V njem bodo imeli demokratične pravice vsi razen Krčanov. Nobeno informiranje ne more spremeniti zavesti Slovencev, da so oni tukaj, nuklearka pa nekje drugje. Zato se prebivalci Krškega izrekajo proti referendumu. Slišali smo celo obtožbo, da ne slovenska skupščina in ne njena vlada nimata

volje, da bi prevzeli odgovornost za odločanje o stvareh, ki zadevajo nuklearko, zato forsirata referendum kot demokratično obliko izjasnjevanja. S tem bosta odgovornost prevzeli na narod in ta bo moral svojo odločitev drago plačevati pa še požirati razočaranje.

K temu sklopu dodajmo še eno (dokončno) zahtevo razpravljalcev: če se bo kdorkoli že in v imenu kogarkoli odločil za zaustavitev elektrarne, mora to biti dokončen sklep in dejanje. Kemični procesi v jedrski elektrarni pod dolgotrajnim režimom hladne zaustavitve (drugega gotovo še lep čas ne bomo zmogli in smeli napraviti!) so taki, da si je ne bo ponovno upal pognati noben resen strokovnjak, nikar da bi se z njenim zagonom celo igralkali v skladu s trenutno prevlado političnih interesov ali energetskega ptreb!

Eno je gotovo: ljudje v krajevni skupnosti Krško so se začeli zavedati, da se stvari okrog celotnega sklopa problematike NEK sučejo veliko bolj po političnih kakor po strokovnih tirih. Zato smo slišali različne predloge: da naj se v občini Krško organizira referendum o možnosti širitve začasnega skladišča NS RAO, da naj občinska skupščina razširitev kar odobri, a naj hkrati zahteva, da se še prej na ravni republike sprejme načrt o trajnem odlagališču. Skrb za izvedbo tega načrta naj prevzame nase republiška skupščina, to je, naj določi lokacijo, kjerkoli že ta bo.

Očitno je namreč postalo dejstvo, da če vlada in skupščina v zvezi s tem ne bosta ničesar ukrenili, bo načrtno zavlačevanje samoumevno pripeljalo do ustavitve, saj zaradi polnega skladišča NS RAO ne bo več možno zagotoviti varnosti obratovanja po mednarodnih predpisih. Zato bodo Krščani v interesu lastne varnosti morali biti zelo ustvarjalni in njihova pogajalska skupina bo morala vzeti pobudo v svoje roke.

Rešitev preobremenjenega skladišča NS RAO pri NEK vidijo nekateri tudi v zahtevi, naj solastnica objekta, Republika Hrvaška, postavi podobno skladišče na svojem ozemlju in odpelje tja svojo polovico odpada. Nekateri so bili celo za radikalnost: če bo Republika Slovenija ukrepala preveč na svojo roko, mimo volje Krčanov, so predlagali državljansko neposlušnost. Za take primere mora občina imeti pripravljene in dorečene postope in stališča.

Seveda je prišla v razpravi na vrsto tudi večna tema, stara toliko kot jedrska elektrarna: renta. Te doslej uradno ni bilo, nekaj sredstev se je zbiralo le preko občinskega sklada stavbnih zemljišč. Slišali smo zahtevo po izračunu sredstev, ki jih je Krško doslej dobilo zaradi nuklearko. Nato pa je treba postaviti zahtevek po nadaljnjem plačevanju sredstev v določenem odstotku glede na investicijsko vrednost objekta. Ravno tako smo slišali tudi zahtevo po spisku obljub, izrečenih pred "prihodom" NEK, in ugotavljanju (ne)uresničenega. V prihodnje naj bi rento razdeljevali individualno. Sem lahko sodi odpis davkov na premoženje in dedščine, brezplačna ali obetno cenejša električna energija v okoliških naseljih, vsakoletni brezplačni zdravstveni pregledi prebivalstva in objava rezultatov... Individualna delitev rente naj bi preprečila dosedanje prakso, ko so s tako zbranim denarjem gradili predvsem mestno središče občine!

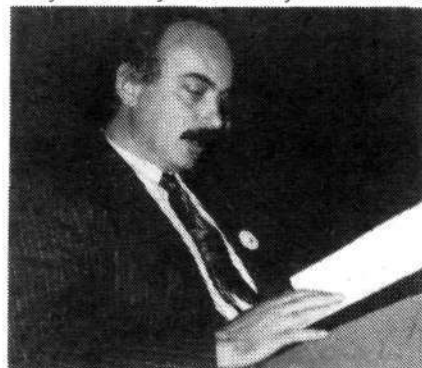
Skratka: oceni, da je bila razprava v KS Krško kakovostna, lahko dodamo še ugotovitev, da se udeleženci niti niso toliko zadrževali pri vprašanju, ali naj se skladišče NS RAO pri NEK širi ali ne. V prvi vrsti so hoteli zase in za svoje sosede imeti zagotovljeno varnost vse dotlej, dokler bo elektrarna obratovala. To pa je možno še 40 let! Ves ta čas in še po zaustavitvi oziroma dokler bo NEK jedrski objekt, mora biti zagotovljenega dovolj denarja za varnost. Pri tem so sicer priznavali, da govorijo predvsem v svojem imenu, a na javni razpravi pač velja glas tistega, ki se je udeležil!

nadaljevanje s 1. strani

energetski primanjkljaj, ki je nastal ob prekinitvi daljnovidnih povezav z našimi (mirno lahko rečemo odpisanimi) sovlaganji v energetske zmogljivosti na jugu Juge.

Tudi vojna sama, izguba južnih tržišč in prekinitev gospodarskih tokov, zlasti pa gospodarska agresija na slovensko gospodarstvo, so našo državo tako osiromašile, da bi kdorkoli težko verjel, da je ta kaj kmalu sposobna zbrati sredstva, potrebna za vračilo kreditov in uresničitev take dekomisije, kot jo predpisujejo svetovni standardi! Sama zaustavitev ne spremeni na bolje ničesar, jedrske elektrarne še ne napravi za nejedrski objekt. To se doseže šele s tem, da strokovnjaki iz nje odstranijo vso jedrsko vsebino (to je VES material, ki je bil kakorkoli v stiku z radiacijo!). jo varno shranijo v trajnih odlagališčih NS RAO in se strokovno znebijo iztrošenega jedrskega goriva (ga prodajo v predelavo ali deponirajo pri kaki jedrski velesili, kjer ga je že sicer na pretek). Celotnemu procesu rečejo strokovnjaki dekomisija. Pri nas tre-

Peter Žigante, predsednik krškega občinskega odbora SSS: "Krščani upamo, da bodo delegati naše stranke podprli naše zahteve v republiški skupščini. Videti hočemo, ali smo v slovenskem političnem prostoru sploh sposobni izpeljati kako stvar. Za nas je to bistveno, saj s to elektrarno živimo in sama zaustavitev je še ne bo spremenila v nejedrski objekt." Interese, ki se kažejo v pristopih k reševanju problematike, je razdelil po skupinah: širša slovenska javnost, prebivalci Krškega in okolice jedrske elektrarne, republiški upravni organi (oblast), slovenske politične stranke (ki zbirajo volilce brez pravega namena, da bi prišle do resnične rešitve problema) in slovenska sredstva javnega obveščanja.

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS – SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE – Izdaja: INDOK center Skupščine občine Krško – Naklada: 2400 izvodov – Odgovorni urednik: Ivan Kastelic – Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, telefon: (0608) 21-868 – telefax (SO Krško): (0608) 21-828; 21-678 – Tisk in grafična priprava: Papirkonfekcija - predelava papirja in grafične storitve

Krško, d.o.o. – Glasilo je oproščeno temeljnega in posebnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje št. 23-91 z dne 25. junija 1991 – Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani. – Rokopisov in slik ne vračamo.

nutno še nimamo niti ustrezne zakonodaje, ki bi vse to urejala!

Čedalje bližje je leto 1995, ko naj bi po predvolilnih zagotovilih sedanje oblasti nuklearko ustavili in skoraj vsi prej naštetih problemi bi pred tem rokom morali biti rešeni, če hočeta njeno vodstvo in republiški upravni organ od mednarodne agencije dobiti dovoljenje za zaprtje. Kot sedaj kaže, ni niti teoretičnih možnosti, da bi se to zgodilo. Še več, trenutno so celo možnosti, da bi pravočasno dobili novo lokacijo ali razširili obstoječe skladišče NS RAO pri nuklearki, še vedno v fazi razprav. Brez skladišča ali ob polnem obstoječem skladišču pa se bo elektrarna morala ustaviti že pred letom 1992. Takrat bo namreč obstoječe skladišče polno.

V takem spletu okoliščin je najbolj dobrodošla misel, ki smo jo slišali na sestanku republiškega vodstva Socialistične stranke, ta, da morajo na vsak način problematiko krške nuklearke spraviti pred poslance republiške skupščine. To doslej kljub prizadevanjem ni uspelo celi vrsti predstavnikov iz Krškega. Nekomu bo vendarle moralo uspeti, ker so sosedom elektrarne stvari bolj ali manj jasne, medtem ko se je bati, da sedi v Ljubljani veliko ljudi, ki imajo moč odločanja, ki pa povsem natanko ne vedo ali nočejo vedeti, kaj je srž.

Dr. Uroš Miklavčič z Inštituta Jožefa Stefana trdi, da v Sloveniji obstaja industrija, ki sploh nima jedrskega karakterja, pa je njen nuklearni vpliv na okolje večji kot pri nuklearki. Po podatkih, s katerimi razpolaga, je bil v Brežicah dotok tritija v vode komaj zaznaven. Edini zaznavni vpliv NEK je bil v stari vrtini brežiškega vodovoda, ki ga napaja savska voda. Po nesreči v Černobilu pa izpušča v vodo več cezija papirna industrija kakor NEK. Pri tem ni Videm nobena izjema, nikakor pa pri njem ne smemo pozabiti tudi zaloge klora. Ravno tako bolj obremenjuje Savo z radioaktivnim jodom ljubljanska bolnišnica kakor NEK in brežiška bolnišnica skupaj! Veliko emisij se tudi ne da izmeriti, ker so tako nizke.

Del krških udeležencev razprave: Anton Pleterški, Branko Pirc, Silvana Mozer, Slavko Šribar, Silvan Mozer, Peter Cesar (v zadnji vrsti).

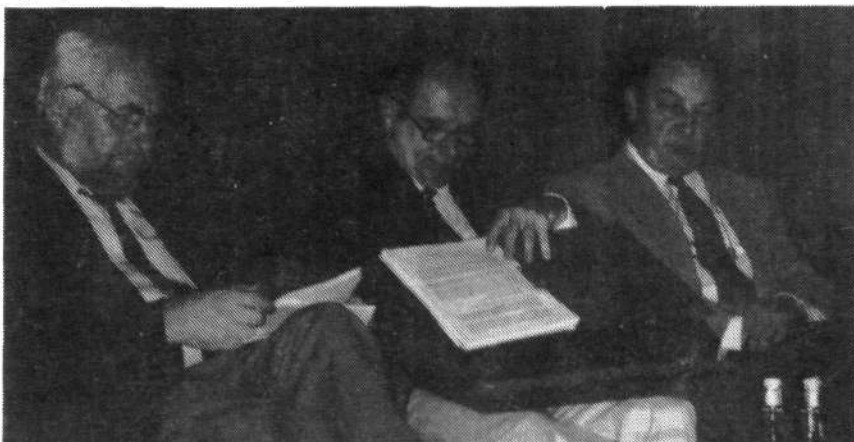
Mag. Krešimir Fink (spredaj), vodja službe projekta RAO v NEK, je razpravo ocenil za prvo civilizirano o tej temi pri nas. Sicer pa je poudaril, da se sožitja med elektrarno in okoljem ne da doseči z dajanjem denarja in da bi morali prenehati tlačiti varnost elektrarne na nepravno mesto. To je odnos okolja do približno šeststotih ljudi, ki vsak dan pridejo v službo zato, da bi varno vodili elektrarno, hkrati pa jih okolje s svojim odnosom sili, da vedno znova razmišljajo o tem, koliko ima njihovo delo smisla in kako dobro ga lahko opravljajo. Zato moramo spremeniti svoj odnos do problema. Ni bistvo v zaprtju elektrarne, pač pa v njenem varnem obratovanju. Osvrknil je tudi sedanje dogajanje: "Slabo pripravljen referendum o zaprtju elektrarne je prevara na državni ravni, ravno tako pa je prevara na ravni občine slabo pripravljena javna razprava!" Njegov komentar k javni razpravi: "Jedrskega strokovnjaka, ki ima veliko dela, redno izpostavljamo zmerjanju ljudi, ki so (upravičeno) ogorčeni nad tem, da v vasi nimajo pločnika, da imajo uničene ceste, da se kmetijski pridelki odkupujejo poceni, prodajajo pa drago, da se jim niso uresničili (preambiciozni) načrti..."

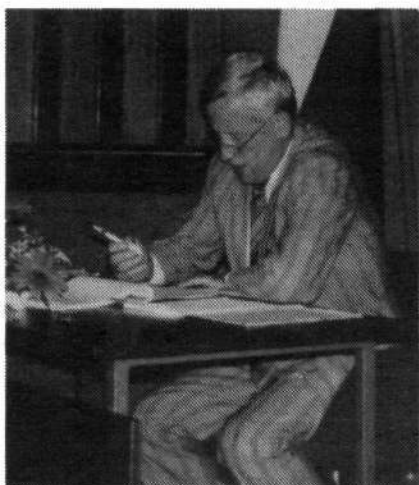
Gostje na razpravi: dr. Hubert Požarnik (Komisija za varstvo okolja RS), **dr. Ferdo Godina** (Elektrotehnična fakulteta) in **dr. Peter Novak** (Strojna fakulteta).

Dr. Hubert Požarnik se zaveda, da deluje NEK na zelo visoki stopnji zanesljivosti, da pa je tveganje lahko usodno, saj bodo posledice morebitne nesreče čutile generacije zanamcev. Po njegovem mnenju podcenjujemo alternativne vire energije in krivdo za to pripisuje nezainteresiranosti elektrogospodarstva. Res pa je, da s porabo energije tudi pretiravamo, saj je ta daleč prevelika na enoto proizvoda. Sicer pa bo NEK politična tema vse dotlej, dokler ne bomo dorekli nekaterih dilem, ki pa jih mora opredeliti referendum.

Dr. Ferdo Godina: "Zapiranje Nuklearne elektrarne Krško bi pomenilo 530 MW primanjkljaja moči in okrog 300 megavatov primanjkljaja jalove moči, ki služi za oporo prenosnemu sistemu v 400-kilovoltnem omrežju. Kot znaten vir aktivne moči je nuklearka uporabna tudi za stabiliziranje energetskega nihanja v omrežju."

Dr. Peter Novak, sicer goreč pristaš uporabe alternativnih virov energije: "Vsi dosledno skrbijo za varnost obratovanja nuklearke, še vedno pa je problem, kako zavarovati prebivalstvo Zemlje pred ostanki goriva... Posojila, najetega za nakup elektrarne, nismo doslej še nič odplačali, in to je preveč pomemben objekt, da bi smel postati predmet kakršnekoli propagande. Tako zlorabljanje ne bi bilo ne pošteno in ne etično, kakor ni bilo etično pred gradnjo ne rešiti tistih problemov, ki bi morali biti rešeni. Analize stroškov zapiranja elektrarne še ni nihče naredil, a ti nam ne uidejo, kadarkoli to bo. Le skozi leta lahko pridobimo električno energijo... V Sloveniji bi morali dobiti svet za varstvo okolja, nadstrankarski organ, ki bi ga imenovala skupščina in bi bedel nad celotnim kompleksom."

Poročilo o obratovanju NEK

OKTOBER 1991

Proizvedena električna energija: 451.068 MWh (neto).

Segrevanje Save:

- dovoljeni delta T: 3,0° C
- maksimalni delta T: 3,0° C
- povprečni delta T: 1,7° C

Tekočinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti v efluentih pred izpustom v Savo je bila **v mejah** za pitno vodo (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od največje skupne dopustne letne radioaktivnosti v tekočinskih efluentih (trij) - 20 TBq, ostali dopustni radionuklidi - 200 GBq):

- trij 1,93 %
- ostali 0,007 %

Plinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti (na razdalji 500 m) je bila **v mejah** za zrak (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od letno dovoljene doze za NEK zaradi emisije na razdalji 500 m (50 mikroSv): 0,05 %

Radioaktivni odpadki

1. Število radioaktivnih sodov, uskladiščenih aprila:

- RAO srednje aktivnosti: 13
- RAO nizke aktivnosti: 0

2. Število vseh do sedaj uskladiščenih sodov: 8224.

Predsednik SSS Viktor Žakelj je povzel razpravo v sklepe in med stališči smo izbrali tale: NEK je bila načrtovana, grajena in vodena kot zahteven objekt, žal pa je njeno vrednotenje bolj politično kot strokovno. Zato se mora SSS zavzeti za visoko profesionalen pristop, čeprav je jasno, da nobena znanost ne more biti absolutna. Do bodočnosti NEK se mora slovenska vlada opredeliti strokovno utemeljeno, in ne preko skupščinske večine. Dejstvo pa je, da sama ohladitev (hladna zaustavitev) elektrarne nevarnosti ne zmanjša - kvečjemu jo poveča. Ravno tako je treba pripeljati iz negotovosti problem NS RAO ter postaviti ločnico med njimi in visoko radioaktivnim odpadkom, ki je res nevaren. Za reševanje tega problema se moramo pridružiti svetu. Sicer pa bi SSS od vlade terjala sestavo programa dekomisije NEK in zagotovitev sredstev, potrebnih zanjo, pa naj bo ta kadarkoli že na vrsti! Vse dotlej pa mora NEK funkcionirati normalno in dovolj varno, da jo bo tudi okolje sprejemalo.

V primeru, da do referendumu o usodi NEK vendarle pride, mora SSS vztrajati, da bodo vsi volilci seznanjeni z vsemi vidiki tega problema. Do polne veljave mora priti stroka. To se ne sme izpeljati na juriš in z nebuloznim glasovanjem v Republiški skupščini. V prvi vrsti moramo zagotoviti varnost! Pri obravnavanju vseh problemov moramo upoštevati, da gre za problem dveh držav, je pa dejstvo, da je elektrarna na našem ozemlju. SSS mora preko svojega poslanskega kluba tudi doseči, da se o problematiki NEK sproži temeljita razprava v poslanskih klopeh republiške skupščine.

Člani republiškega odbora SSS Borut Šuklje, Jože Smole, Vojko Volk, Darja Lavtižar-Bebler, Boris Dular in Primož Hainz. Gospa Lavtižar-Bebler: "Kljub zatrjevanju dr. Novaka, da referendumsko odločanje o zaprtju Nuklearne elektrarne Krško ne more biti primerno, jaz smatram, da je referendum povsem primerno sredstvo demokracije. Po novi ustavi bodo občani s 40.000 podpisov lahko dosegli izvedbo referendumskega preštevanja o vsaki stvari, ki se jim bo zdelo primerna: abortusu, zaprtju jedrske elektrarne... Stranka zelenih Slovenije se je zaletela s tem, ko je vstopila v vladno koalicijo. S tem so si zvezali roke, kar je postalo očitno sedaj, ko imamo konkretne probleme. Tu vidim priložnost za Socialistično stranko."

Navzoči strokovnjaki so gospo Beblerjevo ponovno opozorili, da se ne da enačiti referendum za pravico, da ženska sama odloča o sebi in svojem telesu (abortusu) in referendumu za pravico, da na določen način neinformirana in neprizadeta javnost vsiljuje večinsko mnenje prebivalcem iz okolice krške elektrarne. Očitno se bo treba še dodobra potruditi, preden bo vsa zamotanost in razsežnost problema zaprtja nuklearke segla v zavest vsaj delu Slovencev. Za začetek bo že kar velik uspeh, če je tokrat v krškem delavskem domu vsaj večina zbranih gostov zapopadla srž.

Popravek

V Našem glasu št. 13 smo na 21. strani v besedilu "Tekmovanje psov na ribnikih v Mačkovcu" objavili, da je predsednik Lovsko-kinološkega društva Posavja, ki je organiziralo omenjeno tekmovanje, gospod Franc Svetec.

Šlo je za zmotno prepričanje, zato se vsem prizadetim opravičujemo. Predsednik društva je gospod Alojz Arko iz Krškega.

Urednik

*Ekološko-energetska raziskava***Kaj Krčani vedo in si mislijo o NEK**

Ministrstvo za energetiko je na Fakulteti za družbene vede naročilo raziskavo o odnosu do ureditve vprašanja skladiščenja NS RAO. Izvajalci so ta odnos razkrivali v širšem okviru ekološke zavesti ter v pogledih na konkretne ekološke oziroma razvojno-tehnološke rešitve in dobrine (NEK, skladišče RAO). Spomladi so izvedli nacionalno ekološko energetsko sondažo, te dni pa raziskavo nadaljujejo na slovenskem (jugo)vzhodu.

Koliko ljudje poznajo problematiko NEK, kako ocenjujejo dejstvo, da živijo s to elektrarno, v krški občini (in okoli nje) odkriva kakšnih 30 študentov 3. letnika sociologije pod vodstvom mentorja **prof. dr. Nika Toša**. Pred začetkom raziskave v naši občini so študentje v pogovoru s krškim županom, **inž. Vojkom Omerzujem**, izvedli bistvene značilnosti, zmožnosti in probleme območja, na katerem bodo raziskovali.

Inž. Omerzu jih je posebej opozoril na probleme, ki jih povzroča NEK s svojo navzočnostjo v tem prostoru: Ljudje iz drugih krajev

in inozemstva se je bojijo kot hudič križa, zato tukaj nihče ne želi vlagati, kmetijski pridelki imajo manjšo vrednost, ker so "zaznamovani" itd. Ker pa NEK po vseh normativih sploh ne onesnažuje okolja, na njen račun najbrž ne bo nobene rente, nasprotno: ministrstvo za energetiko bi rado doseglo še ukinitve nadomestila za stavbno zemljišče po občinskem odloku. Pojasnil je tudi trditev, da je odločitev o ustavitvi elektrarne politična in nepremišljena: "Elektrarna je dobila vse certifikate, da je varna. Zato drugih razlogov razen političnih ni. Z ustavitvijo pa ne dobi-

mo nič dobrega: elektrarna se bo hladila, še naprej bo nuklearni objekt in bo proizvajala radioaktivne odpadke." Študentom je ilustriral podedenjalni odnos predsednika republiške vlade do problematike NEK: "Predsednik vlade je za lastni imidž prišel v Krško ob eksplozijah na daljnovodnih, na pogovor o NEK v naši skupščini pa ne. Odgovor o tem, da ga v Krško ne bo, pa je potoval k županu v Koper, ne v Krško."

Študentje so tudi sami hitro odkrili bistvene probleme našega okolja in so želeli informacije o gradnji savskih elektrarn in problemih, ki tičijo za velikimi količinami klora v Vidmu ter o Vidmu kot onesnaževalcu. Tako so lahko izvedeli, da bomo v občini (oziroma Posavju) zahtevali odškodnino za poseg v prostor zaradi gradnje elektrarn na Savi, da je klor hujša grožnja za kraj kakor NEK, da je Videm kot veliki onesnaževalec nekako skrit v senci jedrske elektrarne, da pa vendar v podjetju ne stojijo križem rok, kar zadeva ekološko sanacijo.

*Svet posavskih občin:***Težave inšpektorata reševati sistematično**

Občinam Posavja ni cilj doseči določeno število inšpektorjev, ampak jih hočejo imeti in vzdrževati toliko, da jih bo dovolj za normalno, kakovostno in učinkovito delo. Ob tem naj bo, kolikor se le da, poudarek na preventivi, če pa že pride do ukrepanja in sankcioniranja, naj bo to hitro in tako učinkovito, da bo služilo ostalim kot opomin. Nekako takole so izzvenela stališča članov Sveta posavskih občin na seji (22. oktobra 91), ki je bila na željo delavcev Medobčinskega inšpektorata Krško posvečena izboljšanju finančnega položaja njihove službe.

Pričevanja inšpektorjev in številke iz poročil kažejo, da se posavski medobčinski inšpektorat že nekaj let čedalje bolj pogreza v revščino, ki že ogroža ne le njegov obstoj, pač pa tudi varnost tistih, nad katerimi naj bi inšpektorji bedeli. Trenutno službi primanjkuje devet inšpektorjev za različna področja, preostalih petnajst pa si deli dva kolikor toliko uporabna avtomobila in dva fička, ki ju je načelnik inšpektorata, mag. Mirosław Mielnik, ocenil, da sta "bolj gnila kot industrijsko sadje" in da bi ju lahko prodali kvečjemu še v tehnični muzej v Bistri. O plačah inšpektorjev menda ne gre izgubljati besed, njihovo delo je med ljudmi večinoma nepriljubljeno, zato je tudi kolektiv že leta nespremenjen, saj so nekaj najstarejših članov morali upokojiti (tudi kot varčevalni ukrep), navala novih kadrov pa itak ni. Hkrati velja opozoriti, da je inšpektorsko delo odgovorno, zahtevno, pogojeno z visoko izobrazbo in strokovnimi izpiti, kar pomeni, da takega kadra ni na tržišču delovne sile, pač pa si ga mora ustanova vzgajati. Inšpektorji nimajo zaščitne opreme (rokavice, bele halje...), vožnje z lastnimi avtomobili po terenu pa bodo vsak čas opustili, ker vrednosti kilo-

metrine niso povišali že ob nekaj podražitvah bencina. Tudi za vožnjo s službenimi vozili ni dovolj bencinskih bonov, ravno tako ni denarja za to, da bi odvzete vzorce pošiljali na laboratorijske analize, če pa se inšpektorji že lotijo kakega kršitelja, gre običajno za nekoga, ki je v tem sila uspešen, torej dovolj velik in močan, da lahko povzroči v oči dovolj bodečo škodo. Zadeva pride nujno pred sodišče in kršitelj, ki nima denarja, da bi zaščitil svoje okolje, si nenadoma lahko privoščiti štiri najboljše slovenske odvjetnike, ki naj uspešno branijo njegove lumparije.

To bi bil, na kratko povedano, del težav, s katerimi se srečujejo posavski inšpektorji in nobenega dvoma ni, da so težave resnično hude. Ostaja pa v zraku vprašanje, zakaj se mora s tako banalnimi stvarmi, kot so zaščitne rokavice in plašči, ukvarjati Svet posavskih občin. Gre pri tem za neposluh občinskih vodstev ali za neprodornost vodstva inšpektorata? Na vsak način je v prvi vrsti kriv sistem, ki dovoljuje, da je služba z natanko predpisanimi obveznostmi in pooblastili odvisna bodisi od razumevanja financierjev ali od prodornosti svojih ljudi.

Lahko bi rekli, da je stanje v medobčin-

skem inšpektoratu posavskih občin (in v vsem, kar po nekdanjih merilih ni bilo proizvodnja, ampak je "molzlo ustvarjalno energijo združenega dela in delavske žulje") posledica nekdanje "racionalizacije" v državni upravi, ki jo je bilo treba opraviti za vsako ceno! Od prvotno obteženih materialnih stroškov, iz katerih so že pred leti pričeli postopoma izločati čedalje več tistega, brez česar je "za silo in začasno" še šlo, so indeksi naradili svoje in skozi leta se je to nasilno varčevanje odrazilo v službah tako, da imajo te denar samo še za (nekakšne) plače! Sedaj je stanje tako, da mora inšpektorat 88 % vseh sredstev, ki si jih je priboril, nameniti za plače, in le 12 % za materialne stroške. Razmerje, da je kaj!!!

K sreči pa smo na sestanku po tožbah inšpektorjev slišali tudi modro besedo: "Čez noč sicer ne moremo skočiti s kruha na potico in zaposliti hkrati vseh 9 manjkajočih inšpektorjev. Moramo pa se domeniti, kako bomo postopoma prešli v novo kakovost in nov način sodelovanja. Občine so svoje proračune že za potrebe tokratnega dviga inšpektorata iz blokade žiro računa morale krepko rebalansirati, in to sploh ni bilo lahko. Nikakor pa ni na mestu vztrajanje inšpektorjev, da delajo čim ceneje in s čim manjšimi stroški. Med letom se ne da narediti veliko, treba pa je delo pravočasno načrtovati in če ga sprejmemo, je treba predvideti njegovo ceno ter se potruditi za financiranje zastavljenih programov. Jasno je, da se nekateri del ne da načrtovati, še težje jih je overnotiti vnaprej,

Seje Sveta posavskih občin so se udeležili tudi nekateri inšpektorji. Povedali so marsikaj o težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, medtem ko so člani sveta kritično ocenili marsikatero podrobnost iz dela inšpektorata in tudi nekatere podatke iz njegovih poročil. Načelnik inšpektorata je kritike sicer sprejel, hkrati pa je poudaril, da so o istih podatkih že razpravljali delegati občinskih skupščin, in se je začudil, čemu so ta ista gradiva šele sedaj postala sporna.

Druga stran mize: člani Sveta posavskih občin iz Sevnice in Brežic. Sevnška županja, gospa Breda Mijović, je (med drugim) opozorila na to, da se o delu medobčinskega inšpektorata pogovarjajo na različnih ravneh že vrsto let, a vedno so ostali pri problemu denarja in se jim nekako ne posreči, da bi se enkrat temeljito pomenili tudi o vsebini in delu inšpektorjev in o izboljšanju kakovosti. Zato je po njenem mnenju skrajni čas za pričetek postopnega odpravljanja materialne plati problema.

Predstavnika iz Brežic, gospoda Oršanič (župan) in Rainer (delegat občine v republiški skupščini), sta po stroki oba gozdarja in njune pripombe so letele na ta del inšpektorskega dela. Mesto gozdarskega inšpektorja namreč v Posavju ni zasedeno, zato mora, po pooblastilu republiškega inšpektorja, to delo opravljati kar gospod Rainer, kar se mu seveda ne zdi prav. Po njegovem prepričanju je pravi kriminal biti v teh anarhičnih časih brez gozdarskega inšpektorja. Na našem območju je menda največ golosekov in pri tem je 2/3 sečenj v škodo gozdu, saj gre za devastacijo (opustošenje). Ob tem velja poudariti, da že malenkostna napaka pri odkazilu lahko pomeni za 10-15 % manjši prirast. Gospod Oršanič je tudi izrazil prepričanje, da hudo drago plačujemo predvolilni golaž Kmečke zveze in da je netočna trditev, da je kmet lastnik najboljši gospodar svojega gozda, saj se ti menda za kakovostno gozdarjenje sploh ne menijo!

Rebalansi proračunov naj bi služili ravno takim usklajevanjem, ne pa popravljanju dolgoletnih napak sistema, kot delamo zdaj. Inšpektorat mora zastaviti smiselni plan, povedati, kaj potrebuje, če naj tej družbi zagotovi učinkovit inšpekcijski nadzor, ki ne sme prenehati z izdajo odločbe, ampak šele z njeno izvršbo...

Prenova stanovanjskega gospodarstva

Leta 1990 sta nekdanji Samoupravna komunalna interesna skupnost (SKIS) in Samoupravna stanovanjska skupnost prešli v okvir občinskega sekretariata za gospodarsko infrastrukturo, z njima pa je v ta upravni organ začasno prešla tudi vsa dejavnost. V skladu z novo zakonodajo bodo pristojnost za upravljanje stanovanj prevzele za to registrirane pravne ali fizične osebe. To je lahko lastnik ali kdo drugi, pomembno je, da je za to dejavnost registriran, kar pomeni, da je zanj tudi strokovno usposobljen! Gre namreč za vzdrževalna dela, ki nikakor ne smejo biti opravljena slabo ali površno, saj lahko kar po domače, nestrokovno popravljena reč (karkoli v stanovanjski hiši) ogrozi tako stanovalce kot njihovo imetje. Res pa je, da si bodo lahko stanovalci sami izbrali tistega, ki bo zanje opravljal ta vzdrževalna dela, in z njim sklenili pogodbo.

Skupno je v občini Krško okrog 2.500 stanovanjskih enot, razporejenih v 270 hišah. Občinskemu upravnemu organu pa bo po sedanjih akcijah odprodaje stanovanj ostalo okrog 600 enot. To so solidarnostna stanovanja, kulturne, zdravstvene, izobraževalne, vzgojnovarstvene... ustanove. Vse to mora sekretariat za gospodarsko infrastrukturo izročiti v upravljanje pooblaščenim fizičnim ali pravnim osebam, saj upravni organ po zakonu več ne sme biti upravnik svojega stanovanjskega fonda.

V občini Krško obstaja za te zadeve že več registriranih organizacij in politika izvršnega sveta stremi k temu, da lastni stanovanjski fond odda v upravljanje najboljšemu ponudniku. Razpis o tem bo objavljen decembra letos. Na sejah občinske vlade in na občinskem sekretariatu za gospodarsko infrastrukturo pa smo izvedeli, da IS podpira pobudo nekaterih delavcev tega sekretariata, ki nameravajo ustanoviti

Preko 90 interesentov za stanovanja

Na Sekretariatu za gospodarsko infrastrukturo občine Krško smo izvedeli, da so v času od začetka akcije množičnega odkupa stanovanj pa do 12. novembra pri javnem pravobranilcu overili že 90 (devetdeset) pogodb. Te pogodbe so sicer še v proceduri, ki jo pač terja zakon, vendar so njihovi nosilci sedaj varni pred morebitno podražitvijo točke.

Sicer pa zakon kupca štiti s tem, da mora biti njegova pogodba podpisana v mesecu dni od vložitve zahtevka, sicer velja zanj odkupna cena, ki je bila določena na 30. dan po vložitvi zahtevka. Tudi če lastnik stanovanja pogodbe ni podpisal! Če pa lastnik stanovanja noče prodati pod pogoji, ki jih predpisuje zakon, lahko interesent to pravico doseže v nepravdnem postopku pri pristojnem sodišču.

viti lastno podjetje za upravljanje stanovanjskega fonda. Normativi določajo, da je na 300 družbenih stanovanj potreben en delavec, po sedanjem predlogu pa jih bo na enega delavca prišlo skoraj 500 enot. Obstaja seveda še možnost, da si ta skupina (tako kot vsaka druga) pridobi v upravljanje tudi vsaj del od 2.500 enot, ki so izven sklada (600) občinskih stanovanj. Zaradi izkušenj, ki so si jih ti ljudje že pridobili ob dolgotrajnem vzdrževanju tega istega stanovanjskega fonda (kot delavci bivših SSS in SKIS), in utečene organiziranosti jim izvršni svet priznava določeno prednost. Seveda pa se zavedajo tudi dejstva, da bodo s tem hkrati pomagali razreševati problem presežnih delavcev v občinski upravi, ki bo nujno postal pereč. V gradivu, ki ga je za sejo izvršnega sveta pripravil sekretariat za gospodarsko infrastrukturo, smo prebrali, da naj bi se novo stanovanjsko podjetje samo financiralo z opravljanjem storitev v stanovanjskem fondu in z drugimi dohodki iz svoje dejavnosti.

NAŠ GLAS

SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE

Izvršni svet SO Krško Odgovori na delegatska vprašanja

Na vprašanje **Jožeta Požuna**, delegata v zboru krajevnih skupnosti, o oddaji del v TES-u, odgovarja **Jože Kerin**, gradbeni inšpektor Medobčinskega inšpektorata Krško:

Investitor TES Brestanica si je pridobil gradbeno dovoljenje za pripravljala dela, izkop in ureditev platoja v zvezi z izgradnjo skladišča TES (IV. faza). Vrednost objekta ne presega vrednosti, za katero je predpisano oddajanje del z javnim razpisom ali z zbiranjem ponudb na podlagi poprej razpisanega natečaja o primernosti. Investitor se je odločil, da odda dela na osnovi zbiranja ponudb od znanih izvajalcev (Pionir, Kostak, Obrtna zadruga Resa, Obrtna zadruga Metlika, Malus Commerce). Odločitev o tem, komu bo oddal dela, je sprejel investitor sam na

osnovi meril, ki jih je sam določil, in tega, kako izvajalci izpolnjujejo ta merila (rok in dinamika izvedbe del, način in zagotovitev plačila, način obračuna, garancijski roki, načini zavarovanja izpolnitve obveznosti, pogoji kvalitete). Niti noben zakon niti inšpekcija nimata nobenega vpliva na odločitev investitorja, katerega izvajalca bo izbral. Investitor ni speljal postopka izbire izvajalca korektno do konca, ker ponudnikom ni dostavil zapisnika komisije o izbiri izvajalca oziroma jih pisno obvestil, da niso izbrani.

...

Na vprašanje o zbiranju in odkupu starega papirja odgovarja **Sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve**:

Zbiranje in odkup starega papirja do sedaj kljub temu, da imamo na našem območju tovarno papirja, ki za svojo proizvodnjo potrebuje tudi star papir, nista bila ustrezno organizirana. Stimulativno pa niso delovale tudi nizke odkupne cene.

Pričakujemo, da se bodo stvari na tem področju uredile, saj se v Krškem ustanavlja dve podjetji, katerih dejavnost naj bi bila odkup starega papirja, primerne za reciklažo.

Na širšem območju Slovenije naj bi to dejavnost opravljal zasebno podjetje VAČO d.o.o. Odkup papirja z ožjega območja Posavja, območja Celja in Novega mesta pa bo opravljal podjetje EKOPA d.o.o., ki ga ustanavlja podjetje Videm d.o.o.

Odkup v ustanovah in podjetjih bo organiziran po vnaprej predvidenem urniku, sortiranje papirja naj bi se opravljal na mestu odkupa. Za ostale zainteresirane pa naj bi bil organiziran maolodkup na območju podjetja Videm.

Po zagotovilih predstavnikov podjetij naj bi bile cene odkupljenega papirja stimulativne, torej precej višje od dosedanjih.

Na območju Posavja je bil že organiziran poskusni odkup s sortiranjem na mestu zbiranja. Po izjavah predstavnikov podjetij so rezultati vzpodbudni. Podjetje EKOPA, ki naj bi izvajalo odkup starega papirja na našem območju, naj bi začelo poslovati v novembru 1991. Pričakujemo pa tudi aktivno sodelovanje zbirateljev z zavestjo, da zbiranje in odkup starega papirja prispevata k varovanju okolja. V tem smislu bosta obe podjetji delovali tudi v smeri izobraževanja in osveščanja zainteresiranih zbirateljev.

K uspešnejšemu opravljanju dejavnosti pa bi prispevalo zmanjšanje ali ukinjanje davkov za odkup odpadkov, ki predstavljajo sekundarne surovine.

Natančnejše informacije o zbiranju in odkupu starega papirja bodo podjetja posredovala preko javnih občil.

Sistem zajemanja podatkov bo temeljit

V pristojnosti občinskega upravnega organa za gospodarsko infrastrukturo tudi po lastninjenju (prodaji) stanovanj ostane oblikovanje stanovanjske politike. Njegova služba bo vodila registre stanovanj, politiko izgradnje solidarnostnih stanovanj (verjetno tudi nekaterih poslovnih prostorov), pospeševala bo neprofitno gradnjo.

Register bo služba zajemala iz katastra zgradb, zemljiške knjige, pogodb o upravljanju, najemnih pogodb ter zbirk podatkov, ki jih vodijo pooblaščenice organizacije, oz. podjetja.

Lastniki stanovanj morajo sekretariatu za gospodarsko infrastrukturo sporočiti spremembe podatkov o sebi (lastnikih), solastnikih in najemnikih, o stanovanjih in višinah najemnine (če gre za najemna stanovanja) **v 15 (petnajstih) dneh po nastali spremembi. Za kršitelje tega določila Zakon o stanovanjskem gospodarstvu predvideva denarne kazni.**

Adaptacija Križmanove hiše

V začetku novembra letos je Sekretariat za gospodarsko infrastrukturo s SGP Pionir iz Novega mesta podpisal pogodbo o adaptaciji t.i. Križmanove hiše na CKŽ 23 v Krškem. Dela bodo pričeli takoj, končali pa do junija 1992.

Objekt ima v pritličju in v delu ob obvoznici predvidenih 6 poslovnih prostorov in mesnico. V nadstropju in na podstrešju pa bodo uredili 7 manjših stanovanj. Za zakup poslovnih prostorov in stanovanj (ali odprodajo) pripravlja sekretariat razpis. Cena investicije je 17.000.000 SLT. Hkrati pa sekretariat pripravlja program (išče interese) za pričetek obnove hiše na CKŽ 12 v Krškem.

Vodovod Rore bo

V Našem glasu smo že pisali o uspešnem iskanju neoporečne pitne vode za potrebe naše občine. V občinskem sekretariatu za gospodarsko infrastrukturo so 31. oktobra letos odprli ponudbe za prvo etapo izvedbe vodovoda Rore. Na razpis se je prijavilo 12 ponudnikov za celovito izvedbo del.

Gre za investicijo v vrednosti približno 30 milijonov SLT, vsaj tako je sklepati po prvih ocenah, ki so jih kandidati za izvajalce zapisali v svojih ponudbah. Sicer pa bo občina Krško za ta dela, ki jih ocenjujejo na tretjino vrednosti celotne investicije, pridobila tudi mednarodni kredit. Gre za I. etapo projekta, ki obsega gradnjo vodarne in opremo črpalnih vrtin.

Oddana so tudi že dela za izgradnjo vodovodov Kostanjevčevski-Zdole in Raka.

NAŠ GLAS

Pretekli mesec v skupščini

Po malo daljšem premoru se je skupščina sestala na zasedanju 24. oktobra. Sprejela je odlok o mestnem grbu, o Poklicni gasilski enoti, Zazidalnem načrtu Brestanica-Dorc, imenovala delegate v svete ustanov po starosti, sedaj še veljavni zakonodaji, ter nove člane dveh komisij, sklenila, da se bo Sekretariat za ljudsko obrambo odslej imenoval Sekretariat za obrambo. Ob poročilu o javni porabi in informaciji o poslovanju gospodarstva, ki sta bila tudi na dnevnem redu, ni bilo toliko razprave, kot bi morda lahko pričakovali. Pač pa so kar dve uri posvetili Romom, tistim iz Kerinovega Grma in tudi drugim.

Kar malo grozljivo sliko iz informacije o poslovanju krškega gospodarstva v prvem letošnjem polletju je predsednik IS Franc Čermelič na zasedanju še dopolnil s podatki o nadaljnjem upadanju industrijske proizvodnje, trganju blagovnih in denarnih tokov tako s Hrvaško kot drugimi republikami Jugoslavije, in naraščanju brezposelnosti v občini, ki je do oktobra že preseгла številko 1200. Presenetljivo

ob tem pa je, da še vedno pri nas ni mogoče dobiti sezonskih delavcev.

IS je v letošnjem letu, po besedah IS, gospodarstvu skušal pomagati med drugim tako, da je podjetjem odobral odlaganje plačil obveznosti. V prvem polletju je bilo takih šest, v drugem pa nekaj manj, zadnje med njimi je Videm, ki je v nezavidljivem položaju zaradi dinarsko-tolarskih menjav. Blokad žiro računov in groženj s stečajem pa še ni konec. Septembra je imelo blokiran žiro račun nad 5 dni 15 DO s preko 3500 zaposlenimi.

V razpravi smo slišali, da nekateri "podatki s terena", npr. tisti o izplačilih osebnih dohodkov govore, da povsod ni ravno tako, kot trdijo uradna poročila, zato so od IS zahtevali seznam in analizo vseh neplačnikov družbenih obveznosti. Naložili so mu tudi, naj poišče ustrezno rešitev za zaposlovanje sezonskih delavcev. Na enem od prihodnjih zasedanj pa bo skupščina kot posebno točko obravnavala obrt, ki kljub težkim razmeram uspešno posluje, pa v informaciji o gospodarstvu občine sploh ni bila obravnavana.

Eni jih nočejo, ker jih tudi drugi ne

Kaže, da se bo reševanja romskih vprašanj treba lotiti drugače kot doslej. Kajti predlog izvršnega sveta, da naj bi Rome iz Kerinovega Grma preselili na eno od treh (ali vse tri?) izbranih lokacij – eno pri Gorici, "kmetijo Krištof" in Rimš, je v skupščini konec oktobra popolnoma pogorel.

Ivan Mirt

Več delegatov je menilo, da je predlog izvršnega sveta v popolnem neskladju z oceno, da je Rome mogoče vključevati v družbo le tako, da jim damo možnost za bolj civilizirano bivanje, vzgojo in izobraževanje in zaposlovanje. Preselitev na predlagane lokacije, "na sredo hoste", bi bila le premestitev iz ene "divjine" v drugo. Tako tudi tisto izobraževanje, ki na leskov-

ški šoli že uspešno poteka, polnoma izničimo, ker romskim otrokom, kot je dejal Ivan Mirt, v šoli ustvarjamo nekakšen "umetni raj", potem pa jih vsak dan znova vračamo v isto zanemarjeno okolje, brez vode, brez elektrike. Denar, ki ga namenjamo za izobraževanje Romov, je vržen stran; ta denar bi morali drugače naložiti.

Po oceni drugih je narobe to, da hočemo Rome zadrževati v nekakšnem getu, v kolonijah (R. Ladika) in tako onemogočamo še tiste, ki bi se hoteli razvijati, kajti do takšnih je še najbolj sovražno njihovo lastno okolje.

Nekaj je postalo jasno tudi o možnih lokacijah. Franc Urbanč, Jože Žabkar in Marjan Arh so sporočili odločitve svojih krajevnih skupnosti (Veliki Podlog, Raka in Leskovec), da so njihovi krajanji pripravljeni živeti s tistimi Romi, ki pri njih že bivajo, da pa v nobenem primeru ne bodo sprejeli novih. "Mi jih nočemo," je dejal Jože Žabkar, "er jih tudi drugi nočejo."

Pa tudi edino pravično bi bilo, je zatrdil Marjan Arh, da si to breme – po tem, kako "uspešno" ta problem rešujemo, je res breme – v občini razdelimo, približno takole: "KS Krško naj vzame 5 družin, Senovo 4, Brestanica 2, Kostanjevica 2, Podbočje 2, Koprivnica 2 itd. Pravično in pošteno! Ne pa da bomo Raki vse obesili, pa tudi Krškemu in Leskovcu ne! Tako jih bomo menda počasi tudi socializirali, če jih bomo imeli na kupu, pa gotovo ne."

Janez Žarn je prepričan, da bi se t. i. socializacija Romov najbolj posrečila, če bi bili nastanjeni v bližini urbanega naselja, tako da bi skrbniške službe in organi, ki skrbijo za red, lahko sproti in redno opravljali kontrolo. Ni se strinjal, da ne smemo ničesar pri Romih početi na silo, kajti: "Če mi, ki se štejemo za bolj civilizirane ljudi, potrebujemo določeno prisilo, potem jo potrebujejo tudi Romi, toliko kot mi – ne več ne manj."

Ni bil pa le predlog izvršnega sveta tisti, ki tokrat v skupščini ni "zdržal". Župan Vojko Omerzu je na koncu opomnil izvršni svet, da vodi postopek malo stran od veljavne poti, kajti najprej bi moral za izbrane lokacije organizirati razpravo v prizadetih krajih in šele po dobljenih mnenjih priti s predlogom pred skupščino.

Jože Žabkar

Marjan Arh

Vojko Omerzu

Skupščina bi potem lahko sprejela izvedbeni akt, brez njega pa – tako župan – ni mogoče postaviti niti šotora. Ne glede na ta spodrsrlaj pa bodo sugestije i te precej vroče razprave izvršnemu svetu gotovo v pomoč, ko bo pripravil celovit program reševanja romske problematike. To nalogo mu je zadnjič dala skupščina.

Poročilo o porabi sredstev solidarnosti za odpravo posledic poplav

Izvršni svet občine Krško je v skladu s programom razdelil prejeta akontativna sredstva, namenjena odpravi posledic poplav 1. in 2. novembra 1990. Oškodovanci so dobili naslednja sredstva:

	Akontacija od 19. 3. 91	Akontacija 12. in 26. 9. 91	V 000 Skupaj
Kmetijstvo in gozdarstvo	154	139	293
Promet	1.006	1.330	2.336
Komunalno gospodarst.	190	260	450
Stanovanjsko gospod.	451	576	1.027
Industrija in gradb.	495	651	1.146
Obrt	290	400	690
Ostalo	814	544	1.358
SKUPAJ	3.400	3.900	7.300

Po programu so pri individualnih stanovanjskih objektih sredstva za sanacijo razdelili dokončno, medtem ko je pri ostalih dejavnostih to še vedno akontacija.

Objavljeno poročilo je izvršni svet krške občine poslal 26. 10. 91 ministrstvu za varstvo okolja in urejanje prostora.

Izvršni svet o komunalnih odpadkih:

Kako najti onesnaževalce okolja

Na eni izmed svojih oktobrskih sej je krška vlada obravnavala tudi osnutek *Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki*. Cilj odloka je, da naredi red na tem področju, da organizira zbiranje komunalnih odpadkov, da doseže sortiranje na izviru in s tem zbiranje odpadkov, uporabnih za reciklažo, ločeno od smeti, da organizira odvoz odpadkov za področje vse občine (po enotni ceni) in da najde izvajalca za vse to. Odluk ne deli občine na krajevne skupnosti, ampak na prilivna območja, predlaga pa variante cen v skladu s kvadraturu gospodinjstva ali pa z velikostjo posode za odpadke.

Vsak uporabnik si mora kupiti dovolj veliko posodo za odpadke, če jo prehitro polni, pa jo lahko zamenja z večjo ali pa prilaga smeti, obvezno spakirane v posebne plastične vreče (70 SLT/kom). Posode so narejene tako, da omogočajo ločeno zbiranje uporabnih odpadkov in smeti in zaradi tega bo možno zaračunavati samo odvoz smeti! Tudi dinamika zbiranja (obhoda) smetarjev bo različna, pač v skladu s potrebami. Smeti bodo v redko naseljenih območjih (in zaselkih) zbirali redkeje, a vseeno po točno določenem urniku, tako da jih bodo uporabniki lahko pravočasno pripeljali na zbirna mesta oziroma da se ne bodo na zbirališčih po nepotrebnem predolgo zadrževali.

Člani izvršnega sveta so se ogreli za koncesijsko oddajo del in niso imeli nič proti temu, da bi prevzemnik koncesije bil Kostak, seveda s pogojem, da se en njegov del pravočasno organizira v profitno organizacijo.

Cilj celotne akcije je zagotoviti čistejšo okolje in odstraniti divja odlagališča smeti. Zato so seveda za kršilce predvidene tudi denarne kazni, le da so člani vlade predlagali, da morajo kazni za storilce biti natančno opredeljene in izterljive takoj. Razpravljali so se razšli ob določilu Odloka, ki predvideva kazen za lastnika parcele, na kateri je divje odlagališče, če ta ne najde storilca. Argumenti proti temu ukrepu so bili, da nekateri ljudje pač ne hodijo redno na svoje parcele

(tudi po vse leto nel!), da je taka dejanja nemogoče preprečiti, da so nekateri lastniki storilce že tudi odkrili, pa odstranjevanje smeti in kaznovanje ni steklo dovolj učinkovito, da ima policija preveč različnih nalog, zato se s takimi nima časa ukvarjati... Argumenti za kaznovanje lastnikov: lastnik mora pravočasno ukrepati, to je, ko se na njegovi parceli pojavi prvi kup smeti, v nasprotnem primeru seveda kup prične hitro rasti. Zagotoviti pa moramo učinkovito iskanje in kaznovanje storilcev. Tisti, ki ga izsledijo, bo plačal kazen in stroške celotnega čiščenja. Novi odlok predvideva tudi monitorje, nekakšno javno službo opazovanja, ki bo nadzirala dogajanje na terenu...

Še droben ocvirek v razmislek: res je krivično, če mora lastnik parcele plačati kazen zato, ker se je na njej čez noč pojavil

zavrženi štedilnik, kad, avto ali kup smeti. Res je tudi, da se da ob intenzivnem iskanju in poizvedovanju storilca najti. Stroške iskanja in čiščenja bo poravnal storilec. Res je pa še nekaj: v času, ko se kmetijci borijo za obdelovalno zemljo, ki je resnično ni na pretek in bo zakon vsak hip terjal plačilo (velikega) prispevka za spremembo namembnosti, že če bo kdo postavil pasjo uto, je resnično nedopustno, da ima kdorkoli v lasti parcelo, ki mu je ni treba iti pogledat niti enkrat na mesec.

P.S.

Na isti seji je krška vlada sprejela sklep, da akontacijska vrednost točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v IV. trimesečju leta 1991 znaša za proizvodno-poslovne prostore 0,032 SLT. Odredba velja od 1. 10. 91.

Prebivalci KS Raka se ne strinjamo!

Dosedanji potek del ob izbiranju možne lokacije za t.i. občinsko komunalno deponijo je zelo negativno vplival na razpoloženje krajanov Rake, saj so o tem izvedeli samo preko sredstev javnega obveščanja in preko gradiva za zadnjo sejo zborov SO Krško, kjer je bila ta informacija dana v točki "razno". Sam sem že na isti skupščinski seji posredoval tako kritično stališče krajanov kot tudi svoje osebno mnenje, da je ta problematika zelo resna, dovolj, da bi lahko prišla vsaj kot samostojna točka na dnevni red zadnje seje SO, tako da bi se potem lahko določena mnenja vsaj zapisala oziroma kakovostno evidentirala. Na ta način bi vsaj lahko povedali tistim, ki so to varianto kot možno izbrali, da smo vsi krajanje proti. Razlogov je več:

1. Na seji skupščinskih zborov (21. jan. 91) je bil sprejet odlok o sanaciji peskokopa Kremen-Ravno, s katerim se strinjamo tudi vsi krajanje, saj želimo, da se ta velika jama dejansko sanira v čim krajšem roku. Želimo, da se te površine povrnejo v kmetijska obdelovalna zemljišča in da se njihov nakup omogoči prejšnjim lastnikom.

2. Ob pogledu na informacijo, ki jo je izvršni svet pripravil za zadnjo skupščinsko sejo, ugotavljamo, da je pri selekciji možnih lokacij v našem primeru preveč na lahko izpuščen kriterij naselij, saj je na

Osnutek Zakona o varstvu okolja

Evropski standardi, a v tem trenutku za nas preostri

V sedanjih slovenskih ustavi je zapisano, da ima vsakdo pravico živeti v čistem in zdravem okolju. Nismo pa doslej imeli instrumentov, ki bi onesnaževalce obvezovali, da za tako okolje tudi skrbijo in da so lahko tudi (ostro) kaznovani, če ne ravnaajo tako. Nekaj zakonodaje sicer imamo, vendar ta le posamič obravnava varstvo voda, zraka in ravnanje z odpadki. Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora je pripravilo osnutek takega celovitega zakona o zaščiti okolja. Besedilo so obravnavali tudi v naši občini.

Na razpravo so bili povabljeni delegati in predsedstvo občinske skupščine ter izvršni svet. Udeležba je bila skromna (okoli 15 navzočih), razprava pa kakovostna. Udeleženci so ocenili, da je zakon v celoti dobro zasnovan, da bi se njegovi standardi lahko označili za

nadaljevanje na strani 11

razdalji 15 m od jame lociranih 15 domačij, na razdalji do 500 m pa je še dodatnih 50 domačij. Že samo zaradi tega bi moral predlagatelj (IS) razmisliti o tem, da ta varianta ni možna, saj v neposredni bližini živi okrog 300 ljudi.

3. Zelo nas moti tudi ugotovitev, da ta lokacija po strokovnih kriterijih (podlaga, ekonomičnost, struktura tal...) sploh ni prišla v najožji izbor. Odločilna so bila politična stališča: da se na lokacijo, ki je po strokovnih merilih prišla v najožji izbor, lahko razširi mesto

Krško, pokopališče, še najbolj pa nas je vznemirilo dejstvo, ki ni strokovno utemeljeno, namreč, da bi na tej lokaciji bil potreben večji poseg v naravo. S tem se mi ne strinjamo.

Mimogrede bi rad povedal tudi to, da na Ravnem nista odkupljeni najbližji dve kmetiji, pač pa samo ena.

4. Na javni razpravi o širitvi začasnega skladišča NS RAO, ki je bila na Raki v sredo, 6. 11. 91., je bilo očitno, da številna udeležba krajanov ni bila namenjena v prvi vrsti temu problemu, pač pa je bil to poizkus, da bi občinskemu izvršnemu svetu čim prej in čim odločneje povedali, da se z njegovim početjem v zvezi z načrtovano komunalno deponijo v opuščnem rudniku Kremen ne strinjamo.

Na zboru krajanov, ki je sledil javni razpravi o širitvi začasnega skladišča NS RAO, smo razen o rudniku Kremen razpravljali tudi o načrtovani selitvi Romov iz Kerinovega grma. Sprejeli smo dva sklepa:

a) za nobeno ceno ne bomo pristali na komunalno deponijo v opuščnem rudniku Kremen,

b) iz razlogov, ki sem jih kot poslanec pojasnil že na seji skupščinskih zborov (24. 10. 91), je tudi zbor krajanov KS Raka sklenil, da ne odobrava preselitve Romov niti na možno (predlagano) lokacijo Krištof niti ne na Rimš.

Jože Žabkar, poslanec KS Raka
v zboru krajevnih skupnosti

Mestni grb – simbol središča občine

Skupščina je konec oktobra sprejela Odlok o uporabi grba mesta Krško. Grb je postal simbol političnega, oblastnega in upravnega središča občine. Uporabljal se bo na listinah, oznakah, publikacijah ipd., ki jih izdajajo SO Krško in njeni organi, ter za priznanja, ki jih podeljuje krajevna skupnost Krško. Če pa bomo pri nas dobili registrsko območje, se bo uporabljal tudi na avtomobilskih tablicah.

Izvirna podoba krškega grba se ni ohranila, pač pa ob-

staja njegov opis v listini o podelitvi mestnih pravic Krškemu leta 1477. Po tem opisu je prof. dr. Božo Otorepec predlagal novo oblikovanje mestnega grba, ker je nato opravil akademski slikar Savo Sovre. Sovretov grb je bil objavljen v zborniku Krško skozi čas, ki je izšel leta 1977, ob 500-letnici krških mestnih pravic. Prav ta je sedaj znova sprejet za krški mestni grb, namesto opisa pa tu objavljamo njegovo kopijo.

evropske, nekatere rešitve pa so se jim zdele problematične, druge pomanjkljive:

1. Republiški izvršni svet bi ob uveljavitvi predlaganih določil imel prevelika pooblastila, medtem ko bi bile lokalne skupnosti preveč odrinjenje od odločanja o posegih v prostor. Hkrati bi bil izvršni svet glavna instanca, ki bi odločala o odškodnini za rabo in (potencialno) obremenjevanje prostora. Udeleženci razprave so zato predlagali, naj se v ustreznih členih zapiše, da mora republiški izvršni svet pri izdaji "okoljevarstvenih soglasij" obvezno sodelovati z lokalno skupnostjo.

2. Predvidene varstvene zahteve in finančne obveznosti za onesnaževalce so tako ostre, da bi spravile na kolena vsaj polovico slovenskih proizvajalcev, razvojne načrte bi bilo prav tako zelo težko uskladiti z ekološkim zdravljenjem, česar pa si v že tako slabih gospodarskih razmerah enostavno ne moremo privoščiti. Zato so se razpravljalci zavzeli za to, naj zakon za izvajanje teh obveznosti uvede načelo postopnih korakov.

3. Ko pa gre za plačevanje nadomestil, naj zakon določi, da se obdavči vsak vpliv na okolje, torej tudi tveganje, ki ga v sebi nosi poseg v prostor ali objekt. Bolj natančno je treba urediti tudi vprašanje rente.

4. Navzoči so se zavzeli za popolno javnost podatkov, postopkov in dejavnosti varstva okolja, zato predlagajo, da se črtajo vsi tistih variantni predlogi, ki to javnost kakor koli omejujejo (npr. v primerih državne, vojaške, poslovne ali druge vrste tajnosti).

5. V zakon naj se vnese določilo, ki bo prepovedalo ali sankcioniralo uvoz blaga iz ekološko nesaniiranih okolij oziroma blaga, ki v ceni nima vključenega ekološko-sanacijskega stroška.

6. Vnesejo naj se določila o carinskih olajšavah za uvoz opreme, potrebne za ekološke sanacije. Zmanjšajo naj se davščine za izdelke, ki nastanejo s predelavo nevarnih snovi, reciklažo odpadnih snovi ter s procesi ekoloških sanacij in čiščenj. V trgovinskem prometu je treba posebej označiti izdelke, ki so ekološko neoporečni.

7. V ustreznem členu zakona naj se predpiše tudi omejitev ali prepoved umazanih tehnologij ter njihov uvoz in izvoz.

Naštete pripombe in predloge je krška občinska skupščina poslala predlagatelju za obravnavo v republiški skupščini. V kolikšni meri bodo upoštevani, bo najbrž znano konec tega ali šele prihodnji mesec, saj je republiški DPZ kot zadnji od zborov osnutek zakona obravnaval šele v začetku novembra.

Plavalni klub Celulozar vpisuje v

PLAVALNE TEČAJE

za predšolske in šolske otroke.

Tečaji bodo v pokritem bazenu OŠ Jurija Dalmatina Krško enkrat tedensko od 17. do 18. ure, in sicer od 4. 11. 1991 do 25. 5. 1992. Dan, ko bo vaš otrok obiskoval tečaj, izberete starši sami do zapolnitve 12 mest v skupini.

Čeprav so se tečaji že začeli, otroke še vedno lahko prijavite:

- pisno na naslov: PK Celulozar, p. p. 6, 68270 Krško (navedite ime in priimek, rojstne podatke otroka in naslov bivanja);
 - osebno pri bazenu v OŠ Jurija Dalmatina med 16. in 17. uro;
 - po telefonu št. 21-038, int. 547 med 9.30 in 10.30.
- Cena tečaja je 300 SLT na mesec.

Komisija in častni odbor za Valvasorjevo proslavo

V komisijo za pripravo zaključne slovenske proslave ob 300-letnici smrti Janeza Vajkarda Valvasorja (leta 1993) so delegati imenovali deset predlaganih kandidatov: Vojko Omerzu je njen predsednik, člani so Franc Černelič, Živko Šebek, Metod Šonc, Danilo Siter, Branko Šoba, Vida Češnovar-Fritz, Tone Bučar, Fedor Špacapan in Slavko Šribar. Na predlog Slavka Šribarja pa je skupščina pooblastila predsedstvo občinske skupščine, da v širši, častni odbor za pripravo praznovanja povabi ljudi, ki so sodelovali pri Valvasorjevih praznovanjih v drugih krajih, in pomembne ljudi iz republiških organov. Ta častni odbor naj bi (po besedah S. Šribarja) prispeval svoj delež k temu, da

Slavko Šribar

bo tudi naše praznovanje dobilo svoje pravo mesto – tudi v finančnem pogledu.

Novi delegati v svetih ustanov

Skupščina je imenovala delegate v več občinskih in posavskih ustanov. V svete OŠ dr. Mihajla Rostoharja, OŠ Raka in OŠ Brestanica so bili imenovani Branko Šoba; Jože Žabkar in Franc Češnovar; Henrik Sotošek. Marjana Mihajlovič in Brani-

mir Vodopivec bosta deleata v svetu Delavske univerze in knjižnice Krško. Delegat v svetu Posavskega muzeja Brežice bo Živko Šebek, v svetu Doma upokojencev in oskrbovancev Impoljca pa Darja Boh.

Komisija je takoj dobila delo

Skupščina je konec oktobra imenovala šest članov komisije za sodelovanje s pobratenimi in prijateljskimi občinami. Njen predsednik je Vojko Omerzu, člani pa Branko Pirc, Ida Novak-Jerele, Branimir Vodopivec, Milan Kuplenik in Miloš Kukovičič. Sedmi kandidat, Jernej Žarn, je sodelovanje v komisiji odklonil, tako da bo zadnjega člana skupščina morala imenovati naknadno. Naloga te komisije je skrb za kakovostne stike s številnimi občinami, s katerimi občina Krško že sodeluje na političnem, kulturnem in športnem področju, odpirajo pa se možnosti tudi za gospodarsko sodelovanje.

Komisija je dobila delo že na istem zasedanju. Njena naloga je, da razišče nesoglasja med predsedstvom občinske skupščine in krško organizacijo krščanskih demokratov. Nesoglasja so nastala zaradi udeležbe Aktiv kmečkih žena na Kilianovem sejmu v Obrigheimu,

to pa zato, ker se ne morejo zediniti, koga so članice aktiva tam predstavljale. Prvotna odločitev predsedstva skupščine je bila, da občina te skupine tja ne bo poslala, kajti ocenili so, da bi bili

Silvo Mavsar je omenil, da je bilo po njegovih izkušnjah sodelovanje z Obrigheimom prejšnja leta omejeno na dokaj ozke kroge. Zato je predlagal, naj bi delegati dobili poročilo o dosedanjem sodelovanju z drugimi občinami, da bi si lahko ustvarili jasnejšo sliko o tem področju.

stroški udeležbe večji od morebitnega dobička. Ker pa je bil v Aktivu kmečkih žena velik interes za nastop v Obrigheimu, je Marica Živič vztrajala, da ženske tja tudi odpelje. Župan Omerzu je, kot pravi Živičeva, svetoval, naj organizacijo prevzame stranka krščanskih demokratov. Aktiv kmečkih žena je septembra nastopil na Kilianovem sejmu, zaplet pa je nastal, ko je stranka pri predsedstvu vložila zahtevek za povračilo potnih

stroškov v višini 50.000. Predsedstvo vztraja, da ta skupina ni bila v Obrigheimu kot predstavnik občine, v SKD pa trdijo nasprotno. V dokaz navajajo ocene vodstva obrigheimske občine, da so krško skupino tam sprejeli kot predstavnico občine, potem podatek, da jim je krški župan ob odhodu izročil darilo za obrigheimskega župana itd. Preveč bi bilo, če bi o tem navajali vse podrobnosti, bolje bo počakati na zaključke komisije.

Štipendije letos samo revnim

Sevniška enota Republiškega zavoda za zaposlovanje je pretekli teden pripravila sestanke z učenci in študenti Posavja, ki prejemajo republiške štipendije. V Krškem so tak sestanek imeli v soboto, 9. novembra, namen sklicateljev pa je bil seznaniti štipendiste z aktualnostmi na področju gospodarskega razvoja občine. Poudarek je bil na politiki zaposlovanja ter na izvajanju štipendiranja v šolskem letu 1991/92. Po končanem posvetu so študentom, novim štipendistom, vročili odločbe o dodelitvi štipendij.

Podatki o razmerju med številom lanskim in letošnjim vlog za štipendije ter o razmerju med številom vlog dijakov in študentov v letošnjem šolskem letu so taki:

	1990/91	1991/92	91/92 dijaki	91/92 študentje
Brežice	844	838	690	148
Krško	1.005	1.098	887	211
Sevnica	796	796	637	132
Posavje	2.645	2.705	2.214	491

Dijaki so oddali približno 81 % vseh vlog.

Razmerje med številom prošenj in številom odobrenih štipendij:

	vse vloge	odobrene štipendije
Brežice	838	436
Krško	1.098	539
Sevnica	769	387
Posavje	2.705	1.362

V primerjavi z lanskim letom je odstotek odobrenih štipendij precej manjši. Lani je bilo 90 %, letos pa le 50 % odobrenih vlog. Vzrok je predvsem v nizko zastavljenem cenzusu, ki ga določa republika in v šolskem letu 1991/92 znaša bruto 5.680,00 SLT. To pomeni, da imajo v tem šolskem letu pravico do republiške štipendije učenci in študentje, katerih družinski dohodek v drugem trimesčju letošnjega leta ni presegel 80 % bruto zajamčenega osebnega dohodka (5.680,00 SLT).

Zavod za zaposlovanje
Enota Sevnica

Občinski štab za civilno zaščito Krško

Obvestila za prebivalstvo

Zaklonišča

Vsak občan, delavec, stanovalec je dolžan takoj, ko sliši signal zračne ali RBK nevarnosti ali obvestilo preko sredstev javnega obveščanja, zapustiti stanovanje, delovno mesto ali prosti prostor in se napotiti v najbližje zaklonišče ali zaklonilnik. S seboj mora vzeti najnujnejšo opremo.

Namen – Vrste – Uporaba – Življenje v zaklonišču

1. Namen

Zaklonišča nudijo ljudem najboljše zavetje ne le pred klasičnim orožjem, temveč tudi pred učinki strelnega in sodobnega orožja za množično uničevanje. To potrjujejo izkušnje iz druge svetovne vojne, vojne v Vietnamu in nazadnje iz vojne, ki je, žal, tudi naša spremljevalka v sosedni Republiki Hrvaški.

Pomen zaklonišč je ob jedrskem in kemičnem orožju še večji kot pri klasičnem, saj učinki le-tega sežejo zelo daleč, kar še posebej velja za radiokativne padavine. V zaklonišča nevarni učinki ne sežejo v taki meri, zaradi česar bi bile ob jedrski eksploziji temu primerno manjše tudi žrtve.

Torej so zaklonišča zelo pomemben dejavnik civilne zaščite. Zato moramo težiti, da bi jih imeli dovolj, tako v mestih kot na podeželju, da bi ob napadih iz zraka ali drugih napadih lahko vsakdo našel zavetje v njih.

Čeprav nova zakonodaja – Zakon o obrambi in zaščiti Republike Slovenije in drugi predpisi ne določajo obveznosti graditve zaklonišč (predvsem zaradi finančnih težav), je smiselno to problematiko še enkrat pretehtati na najvišjih ravneh v republiki ter sprejeti ustrezne sklepe in usmeritve. Predvsem pa je potrebno sprejeti takšne sklepe, da bi vsak novograjeni objekt imel tudi dvonamembni prostor za zaklanjanje in drugo uporabo. Posebno je potrebno obdelati objekte družbenih dejavnosti.

2. Vrste zaklonišč

Zaklonišča se gradijo tam, kjer bo lju- di dohitel zračni alarm ali napad iz zraka

in kopnega, kajti za odhod vanje ni veliko časa. Glede na namen se zaklonišča delijo na:

a) **hišna zaklonišča**, ki se gradijo v bližini stanovanjskih in poslovnih stavb ali pod njimi;

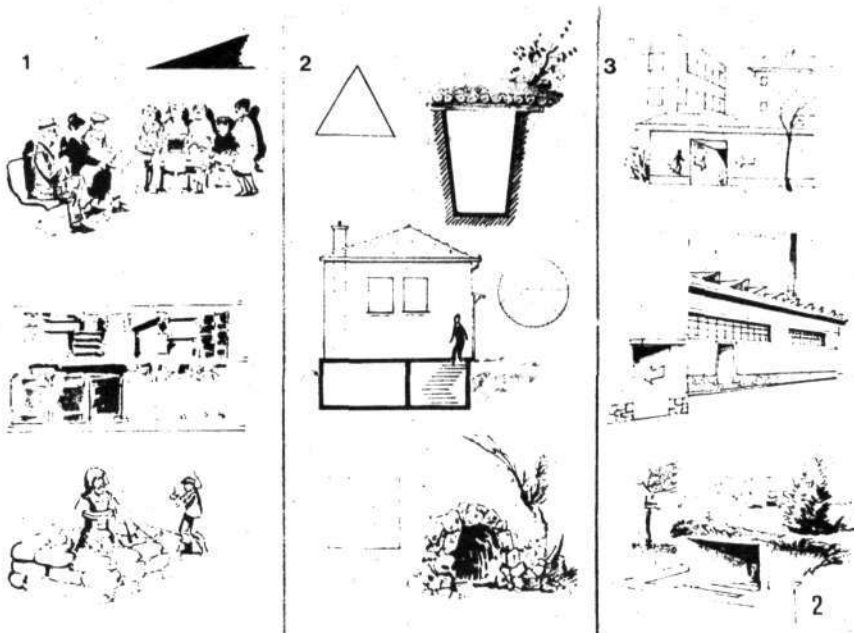
b) **zaklonišča v podjetjih in drugih organizacijah**, ki se gradijo v neposredni bližini proizvodnih obratov ali pod njimi, in

c) **javna zaklonišča**, namenjena prebivalcem tistih stavb, ki nimajo lastnih zaklonišč, ter ljudem, ki jih je alarm ali napad dohitel na ulici ali drugem javnem prostoru.

Glede na način izdelave, uporabljene materiale in opremljenost z ustrezno opremo ter odpornost se zaklonišča delijo na:

- zaklonišča dopolnilne zaščite,
- zaklonišča osnovne zaščite,
- ojačana zaklonišča in
- zaklonilnike.

Zaklonišča dopolnilne zaščite so stalni zaščitni objekti, ki so odporni proti pritisku udarnega vala do 50 kPa (kilopaskalov). Opremljena so z vso predpisano opremo za prečiščevanje zraka ter drugo

Varovanje prebivalstva in materialnih dobrin je eden najpomembnejših ukrepov civilne zaščite. Zaklonišča delimo: 1 – po namembnosti (prikazan je tudi eden od načinov zavarovanja kulturnoumetniških spomenikov), 2 – po odpornosti (dopolnilna, osnovna in ojačana) in 3 – kraju gradnje (hišna, zaklonišča organizacij združenega dela, javna)

Zaščitna sredstva in najnujnejše, kar imejmo vselej pri roki.

potrebno opremo. Imeti morajo funkcionalno rešene prostore, opremljene za večurno bivanje do 50 oseb.

Zaklonišča osnovne zaščite so stalni zaščitni objekti, ki so odporni proti nadp pritisku od 100 kPa do 300 kPa nadp ritiska udarnega vala. Opremljena so z vso predpisano opremo za prečiščevanje zraka ter drugo potrebno opremo. Imeti morajo funkcionalno rešene prostore, opremljene za sedemdnevno neprekinjeno bivanje do 300 oseb.

Ojačana zaklonišča so stalni zaščitni objekti, ki so odporni proti direktnemu zadetku letalske bombe s težo najmanj 300 kg. Opremljena so z vso predpisano opremo za prečiščevanje zraka ter drugo potrebno opremo. Imeti morajo funkcionalno rešene prostore, opremljene za štirinajstdnevno neprekinjeno bivanje do 2000 oseb.

Med **zaklonilnike** prištevamo tiste zaščitne objekte, ki smo jih hitro zgradili in preuredili za zavetje ali obstoječe adaptirali. To so v zaklonilnike preurejene kleti, jarkovni zaklonilniki, podkopi, cevni zaklonilniki in naravna zavetja. Kot zaklonilniki se lahko uporabijo prilagojena podzemna skladišča, prehodi

za pešce, hodniki v stanovanjskih hišah ter drugi podzemni prostori.

Zaklonilniki so objekti, ki nudijo le delno (fizično) zaščito.

Preureditev kletnih in drugih prostorov v zaklonilnike

Pri preureditvi kletnih in drugih podzemnih prostorov v zaklonilnike moramo zlasti poskrbeti, da dobro zapremo in zatesnimo okna, nepotrebna vrata in druge odprtine. To naredimo tako, da jih zazidamo z betonom, opeko ali pa zadelamo z vrečami, napolnjenimi s peskom.

Pot do zaklonišča ali zaklonilnika naj ne bi bila daljša kot 250 metrov od mesta, kjer delamo oziroma stanujemo.

Vsi dostopi do zaklonišč morajo biti označeni.

3. Uporaba

Za brezhibno stanje zaklonišč – uporabnost in red – so odgovorni lastniki zaklonišč.

V objektih, kjer ni zaklonišč, se adaptirajo ustrezni prostori za zaklonilnike. Za adaptacijo so odgovorni:

- v podjetju odgovorne osebe (direktor ali njemu ustrezen organ),
- v zavodih in ustanovah direktor ali njemu ustrezen organ,
- v šolah in vrtcih direktorji ali njim ustrezni organi,
- v stanovanjskih hišah v družbeni lastni lastniki stanovanj in hišni svet,
- v zasebnih hišah lastniki hiš.

Navodila za adaptacijo kletnih in drugih prostorov dajejo štabi za civilno zaščito, predvsem občinski štab.

Ekipe za uporabo in vzdrževanje zaklonišč in zaklonilnikov ter dežurstvo v njih organizirajo lastniki zaklonišč, v stanovanjskih blokkih pa hišni sveti stanovalcev.

4. Vzdrževanje zaklonišč

Vsako zaklonišče mora imeti zakloniščno knjigo, v katero se vpisujejo podatki o opravljenih tehničnih in drugih pregledih kot tudi o ukrepih in načinu odpravljanja ugotovljenih pomanjkljivosti (napak). Skupaj z zakloniščno knjigo se hranijo tudi naslednji dokumenti:

- navodilo za vzdrževanje zaklonišč,
- dovoljenje za uporabo zaklonišča,
- atesti,
- garancijski list,
- seznam pooblaščenih servisov, proizvajalcev opreme in aparatur.

Zaklonišče je potrebno redno vzdrževati v brezhibnem stanju po veljavnih predpisih in navodilu za vzdrževanje zaklonišča.

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS – SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE – Izdaja: IN-DOK center Skupščine občine Krško – Naklada: 2400 izvodov – Odgovorni urednik:

Ivan Kastelic – Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, telefon: (0608) 21-868 – telefax (SO Krško): (0608) 21-828; 21-678 – Tisk in grafična priprava: Papirkonfekcija - predelava papirja in grafične storitve Krško, d.o.o. – Glasilo je oproščeno temeljnega in posebnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje št. 23-91 z dne 25. junija 1991 – Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani. – Rokopisov in slik ne vračamo.

Navodilo za vzdrževanje zaklonišča

Navodilo predpisuje vzdrževanje posameznih elementov zaklonišča osnovne zaščite, poleg tega pa vsebuje tudi elemente za vzdrževanje zaklonišča dopolnilne zaščite s terminskim (časovnim) planom potrebnih del.

V zaklonišču je potrebno vzdrževati:

- konstrukcijo zaklonišča,
- sredstva za zapiranje,
- filtroventilacijske naprave,
- elektroinstalacije,
- signalno-varnostne naprave ter
- opremo za bivanje in ostalo opremo.

5. Hišni red v zaklonišču

Uporabniki zaklonišča morajo poznati hišni red v zaklonišču, se po njem ravnati ter izvajati ukaze splošnega pomena za bivanje v zaklonišču.

6. Enote za uporabo in vzdrževanje zaklonišča

Enota za uporabo in vzdrževanje zaklonišča je praviloma sestavljena iz ekipe za vzdrževanje zaklonišča in enote CZ za splošne namene (ena do tri ekipe – odvisno od velikosti zaklonišča) za uporabo zaklonišča.

Osebnostno in materialno formacijo enot je predpisal republiški sekretar za ljudsko obrambo dne 14. 5. 1979.

Mobilizacija enot za vzdrževanje in uporabo zaklonišča

Ekipe za vzdrževanje zaklonišča redno vzdržujejo zaklonišča v brezhibnem stanju, tako v miru kot v vojni.

Ekipe CZ za uporabo zaklonišča se mobilizirajo ob preverkah na vajah CZ in ob neposredni vojni nevarnosti. Ob neposredni vojni nevarnosti se uvede stalno dežurstvo v zaklonišču (del enote CZ za uporabo zaklonišča dežura).

Delo enot

Na znak zračne ali RBK nevarnosti se postavi na vhodna vrata zaklonišča ekipa za kontrolo vhoda, vzdrževanje reda v zaklonišču in nemoteno in hitro polnjenje zaklonišča.

Del enote oziroma ekipe, ki je v zaklonišču pred znakom nevarnosti (dežurna ekipa), pričaka, šteje in razporeja pripele prebivalce (delavce). Zaklonišča

V svojem zaklonilniku moramo imeti pripravljeno orodje, da si lahko izkopljemo izhod, če nas v njem zasuje.

se popolnjujejo tako, da se zavzame najgloblji del, potem pa se po potrebi naredi prerazporeditev. Po zasedbi zaklonišča se naredi popis prisotnih in se organizira troizmensko (8-urno) delo enot CZ in ljudi v zaklonišču (delo organizira vodja enote CZ).

Primer:

V zaklonišču za 200 oseb imamo na razpolago 15 pripadnikov enot CZ, ki se razdelijo na tri dele; važno je, da je v vsaki izmenjeni po 1 član za vzdrževanje zaklonišča. Uporabniki zaklonišča (zaklonjeni prebivalci ali delavci) pa se razdelijo na tri skupine po 66 ljudi, od katerih vsakemu pripada 8 ur odmora, 8 ur prostih aktivnosti (morajo se organizirati) in 8 ur dolžnosti (redarstvo, dežurstvo, delo na FVN, čiščenje zaklonišča).

Organizacije življenja in dela v zaklonišču v primeru nenehne večdnevne uporabe zaklonišča se lotite z vso resnostjo, ker je to izjemno zahtevna naloga.

Uporabniki zaklonišča se morajo ravnati po predpisanem hišnem redu v zaklonišču, ki mora biti na vidnem mestu.

Ob prenehanju nevarnosti vodja enote CZ o tem seznani uporabnike zaklonišča in organizira izpraznjenje zaklonišča. To je zelo preprosto in poteka tako, da zaklonišče prvi zapuščajo tisti, ki so bližje vhodu. Praznitev zaklonišča nadzira dežurna ekipa CZ, ki se nahaja na vhodu zaklonišča.

Če se zaklonišče zapusti v času trajanja nevarnosti zaradi morebitnega požara, težje poškodbe FVN ali mehanske poškodbe, se uporabniki zaklonišča evakuirajo v najbližje zaklonišče ali v kletne prostore sosednjih stavb, če ni zaklonišča. Pri tem je potrebno pozornost posvetiti bolnim in ranjenim ter preprečiti panike.

Pripadniki enot CZ bodo nosili znak pripadnika civilne zaščite, to je modri trak s splošnim znakom CZ na rokavu.

Pitna voda nam bo vselej in povsod prišla prav.

HIŠNI RED V ZAKLONIŠČU

S tem hišnim redom se ureja obnašanje ljudi v zaklonišču, uporaba napeljav in naprav ter organiziranje in delo dežurnih ekip za vzdrževanje reda in higiene v zaklonišču.

A. V ZAKLONIŠČU NI DOVOLJENO:

- kaditi,
- uporabljati dražilne dihalne snovi,
- imeti velike in nerodne predmete,
- uživati alkohol,
- vznemirjati uporabnike zaklonišča,
- povzročati hrup,
- vžigati svetlobne vire z odprtim plamenom,
- samoiniciativno uporabljati napeljave, naprave in drugo opremo,
- zapuščati zaklonišče brez dovoljenja komandirja enote CZ,
- zapustiti prostor, ki je določen za bivanje, če nimaš dovoljenja redarja,
- metati odpadke ven, če so za to določena mesta v zaklonišču.

B. VSI UPORABNIKI ZAKLONIŠČA SE MORAJO RAVNATI PO NAVODILIH DEŽURNE EKIPE IN REDARJEV TER NENEHNO PAZITI NA RED, ČISTOČO IN HIGIENO V ZAKLONIŠČU.

Uporabniki zaklonišča morajo prinesiti s seboj najnujnejšo opremo (pribor za osebno higieno, osebni RBK komplet, paket suhe hrane, odejo, radijski sprejemnik).

C. DOLŽNOSTI EKIPE ZA UPORABO IN VZDRŽEVANJE ZAKLONIŠČA so:

- da v najkrajšem času usposobi zaklonišče za uporabo,
- da redno pregleduje naprave in instalacije v zaklonišču ter po potrebi izvaja ukrepe za odpravljanje pomanjkljivosti,
- da redno prezračuje zaklonišče,
- da skrbi za čistočo zaklonišča,
- da vedno vzdržuje zaklonišče v takem stanju, da je takoj pripravljeno za uporabo,
- da organizira in nadzoruje polnjenje in praznjenje zaklonišča,
- da organizira življenje in dežurstvo v zaklonišču.

D. DEŽURNE EKIPE TER HIGIENA V ZAKLONIŠČU

- Dežurne ekipe za oskrbovanje s hrano in vodo odredi komandir enote CZ v zaklonišču.
- Dežurna ekipa skrbi za:
 - * racionalno porabo hrane in vode v zaklonišču,
 - * vzdrževanje higiene v sanitarijah, prostoru za odpadke ter bivalnem prostoru,
 - * ročni pogon filtroventilacijskih naprav (FVN) v primeru prekinitve električnega toka.

OPOZORILO

Kadar je zaklonišče pod nadtlakom, ni dovoljeno odpirati vhodnih-izhodnih vrat! Zaklonišče zapustimo šele tedaj, ko je tlak v zaklonišču enak zunanjemu!

Poročilo o delu operativne skupine

za sprejem ubežnikov iz Republike Hrvaške

na območje občine Krško

V skladu z navodili Republiškega štaba za civilno zaščito je bila pri IS SO Krško ustanovljena operativna skupina za sprejem vojnih beguncev iz Republike Hrvaške. Člani operativne skupine, ki jo kot koordinator dela vodi Občinski štab za civilno zaščito, so: Marta Bosina (Občinski odbor Rdečega križa), Vesna Žvar (Sekretariat za družbene dejavnosti), Marija Krušič (Sekretariat za razvoj, varstvo okolja, urejanje prostora in upravne zadeve), Olga Gorenc (Center za socialno delo), Branko Zuber in Cvetka Tomin-Zorič (Občinski štab za civilno zaščito).

Sprejem in evidentiranje beguncev je v glavnem izvajal Občinski odbor Rdečega križa, glede ostalih dejavnosti pa sta dogovarjanje in delitev dela potekala preko operativne skupine.

Prvi begunci so prišli že avgusta, septembra pa se je njihovo število povečalo na 128. Begunce so večinoma sprejeli na dom sorodniki, znanci; tistim, ki te možnosti niso imeli (in tudi ne sredstev za preživetje), pa smo začasno zagotovili namestitev – nekaterim v Domu upokoencev v Krškem in nato v Samskem domu Pionir (45 oseb). Kasneje so bili begunci premeščeni v republiški zbirni center v Šmarje pri Jelšah.

Trenutno je v naši občini 111 oseb s statusom begunca in 36 oseb brez statusa nameščenih pri svojih ali znancih in 3 osebe v Samskem domu Pionir.

Humanitarna pomoč.

V kriznih časih je za vse člane operativne skupine veljala stalna dosegljivost, na sedežu Občinskega odbora Rdečega križa pa je bilo organizirano stalno dežurstvo. Poleg rednega dela z begunci (prijava, namestitve itd.) so potekale še druge aktivnosti.

Občinski odbor Rdečega križa je begunce po potrebi oskrbel z najnujnejšimi stvarmi (obleko, obutvijo, perilom, posteljnino,

vzmetnicami), ki so bile zbrane z redno dejavnostjo zbiranja pri Občinskem odboru Rdečega križa in s prostovoljnimi prispevki občanov. Prav tako je Občinski odbor RK že v začetku razdelil pakete Rdečega križa Slovenije in denarne zneske najbolj ogroženim beguncem.

V zbirni center v Klanjec je bila odpeljana obleka za matere in otroke (1000 kg) – del iz skladišča Občinskega odbora RK, del pa

so zbrali v organizirani akciji mladi člani Rdečega križa na Osnovni šoli Brestanica. Elektrarna Brestanica je zagotovila prevoz.

Občinska zveza prijateljev mladine je organizirala akcijo zbiranja igrač in šolskih potrebščin za hrvaške otroke in del tega razdelila otrokom beguncem, ki bivajo v občini Krško, del pa poslala otrokom beguncem v Klanjec.

Občani Krškega so ves čas sodelovali z Občinskim odborom RK, kjer so se zbirale ponudbe za namestitev pri družinah.

Z namenom, da bi bila humanitarna pomoč beguncem kar najbolj "pravično" porazdeljena, je operativna skupina za begunce povabila k sodelovanju vse humanitarne organizacije v občini Krško. Tako je bila 7. novembra letos skupna akcija zbiranja pomoči za begunce, katere koordinator je bil Občinski odbor Rdečega križa. V njej smo želeli za begunce zbrati predvsem hrano, kurjavo, odeje, posteljnino. Zbrana pomoč je v prvi vrsti namenjena družinam z begunci na območju občine.

Pomoč delimo po prioriteti potreb, ki je bila izdelana na osnovi obiskov strokovnih delavk Centra za socialno delo in predstavnic Občinskega odbora RK pri 40 družinah s 111 begunci.

ČLANI OPERATIVNE SKUPINE ZA SPREJEM BEGUNCEV PRI IZVRŠNEM SVETU SKUPŠČINE OBČINE KRŠKO SE ISKRENO ZAHVALJUJEMO VSEM, KI STE NAM NUDILI KAKRŠNOKOLI POMOČ PRI REŠEVANJU STISKE LJUDI, KI SO BILI PRISILJENI ZAPUSTITI SVOJE DOMOVE ZARADI NESMISELNE VOJNE.

Izredno uspešna humanitarna akcija

V naši občini je bila 7. novembra akcija zbiranja materialne pomoči za begunce iz Republike Hrvaške. Koordinator akcije je bil Občinski odbor Rdečega križa, nosilci pa so bili humanitarne organizacije in društva, javni zavodi s področja socialnega varstva, Občinski štab civilne zaščite, krajevni štabi civilne zaščite, gasilska društva, upravni organi občine Krško, župnijski uradi in Center za obveščanje občine Krško.

Pomoč je prispevalo okoli 1100 darovalcev, skupaj okoli 22 ton blaga. Od tega je bilo 19,7 tone živil (pšenice 9000 kg, krompirja 4000 kg, zelja 1500 kg, fižola 200 kg in 5000 kg ostalih živil, med temi veliko jabolk). Poleg tega so ljudje darovali še okoli 1000 kg oblačil, 95 odej, 40 kompletov posteljnega perila, 2 kubika drv in še 5.700 SLT za kurjavo.

Na 18 zbirnih mestih v občini je pomoč zbiralo 150 aktivistov. Za prevoz je bilo poleg vozil gasilskih društev na voljo še 40 osebnih vozil, 3 tovorna vozila in 2 kombija.

Med ostale prispevke moramo prišteti še gostinske usluge gostilne Komočar, vse

opravljene prevoze, mletje zbrane pšenice v mlinu Katič in usluge GIP Pionir Krško.

Zbrano pomoč smo razdeljevali v soboto, 9. novembra od 10. do 13. ure, in v torek,

12. novembra od 14. do 17. ure v prostorih Doma GIP Pionir na Sremski ulici 13. Pomoč so sprejeli vsi, ki jim je bila namenjena razen redkih posameznikov, ki so se ji odrekli v korist drugih.

Koordinator akcije se zahvaljuje za sodelovanje vsem darovalcem, vsem izvajalcem in sredstvom javnega obveščanja.

Občinski odbor RK

Veliki kletni prostor Pionirjevega doma na Resi je bil do vrat napolnjen z zbranimi pridelki za begunce. Tik pred začetkom razdeljevanja pomoči so še enkrat pregledali, kje je kaj, in delo je potem gladko teklo.

Naša zaseda

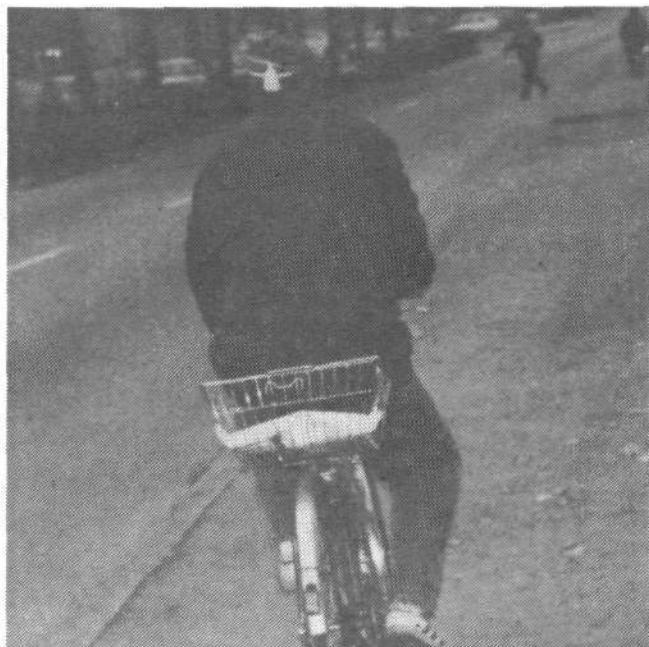
Ponovno smo merili disciplino udeležencev v prometu

Junjska vojna je naredila svoje tudi v prometu: policistom je naredila skrbi, ki jih doslej niso imeli, hkrati pa je promet postavila nekako na stranski tir. Udeleženci s(m)o se razpustili in že siceršnjim nerodnejšem, mečkačem, divjakom, neprevidnejšem in vsem, ki na tak ali drugačen način sooblikujemo naš prometni vsakdan, se je pridružila še dodatna kopica voznikov, ki si povsem resno ne jemljejo k srcu Zakona o temeljnih varnosti v cestnem prometu. Gre seveda za stvari, ki so nam jih vtepali v glavo že inštruktorji v avto šoli in za katere vsak normalen voznik tudi sam najbolje ve, da se jih je dobro držati, če ne bi rad zabredel v težave. A žal smo vsi samo ljudje tudi po tem, da najprej poiščemo SVOJO prednost, vidimo, da se NAM mudi, mislimo, da ga lomijo predvsem DRUGI udeleženci v cestnem prometu.

Tokrat (30. oktobra) smo se ponovno postavili na enega zelo prometnih delov krške Ceste 4. julija in skušali izmeriti, koliko kazni bi se nabralo, če bi se policijska patrulja, ki nas je spremljala, odločila in privlekla iz žepov zloglasne beležke. Osredotočili smo se predvsem na obnašanje voznikov pred prehodi za pešce in pri tem še zlasti na tiste, ki se sploh ne ozirajo na določilo zakona, da mora voznik brezpogojno ustaviti pred prehodom za pešce, če je tam že zaustavljeno drugo vozilo.

Seveda je vsak med nami do sebe popustljiv, češ: "Samo malo čez dovoljeno hitrost", ali pa: "Saj še niso povsem na prehodu za pešce"... Tem "samo malo" smo mi zapisali registrske številke avtomobilov in za vzorec dodali še določila zakona o višini zagroženih kazni za posamezne prekrške. Težko je v takem časopisu popisati vsakemu posebej njegov greh, a mi se zanašamo na to, da vozniki sami najbolje vedo, kje so ga polomili. Nekatere napake namreč delamo redno, tako redno, da se jih skoraj več ne zavedamo, dokler nas nanje kdo ne opozori.

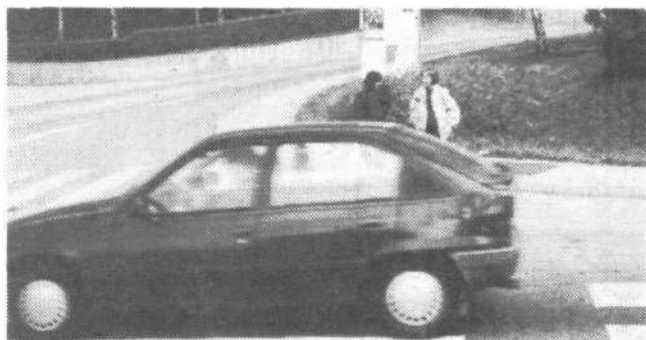
Pa še to: po naši prvi akciji so se nekateri pritoževali, češ, "JAZ že nisem bil!". Nekatere smo fotografirali, slik je več, kot jih lahko objavimo, vse ostale pa je videlo pri dejanju vsaj troje prič...

Vožnja s kolesom po pločniku (površini, ki prevoznim sredstvom ni namenjena) je sicer za kolesarja v mestu, kjer kolesarske steze ni, bolj varna. Ogroža pa pešce. Zagrožena denarna kazen za tako vožnjo je 750 SIT.

Najnižja zagrožena kazen za oviranje pešcev na prehodu je 1.000 SIT. Če voznik preze pešca, ki je že stopil na prehod, ga lahko doleti kazen 750-4.500 SIT. Če pa pri tem pešca neposredno ogroža ali celo povzroči prometno nezgodo, se mu lahko zgodi račun, velik od 1.200 do 6.000 SIT, ali pa do 60 dni zaporne kazni. Temu lahko sledi tudi varstveni ukrep prepovedi vožnje motornih vozil za čas od 30 dni do 6 mesecev. Vse to je seveda odvisno od okoliščin, v katerih s je (bolje je reči: ni) voznik na prehodu za pešce znašel. Najbolj grobo so ta določila kršili vozniki v naslednjih avtomobilih: NM 182-... (žal drugega dela številke temno modrega R 4 nismo uspeli zapisati), NM 141-940, NM 157-064, NM 159-202, NM 176-133, NM 111-392, CE 920-96 (gospa je prehitevala čez prehod za pešce), NM 147-993 (gospa je izsiljevala), NM 111-103 (Transport) in NM 176-063.

Malo manj grobo (a vendar) so izsiljevali pešce vozniki: CE 792-52, NM 152-064, NM 156-951, NM 941-40, NM 166-410, NM 172-171, NM 139-392, NM 589-13. Gospod v avtu NM 162-113 je vozil v času, ko mu je še veljala prepoved vožnje motornih vozil. Če ne bi bili v naši akciji, kjer policisti ne posredujejo v prometu, bi člani patrulje ponovno napisali ovadbo.

Že nekajkrat smo opozorili na nesmiselno urejen promet med krškim hotelom in podmornico. Prehod za pešce pred kulturnim domom je seveda primeren tako za parkirišče, za vključitev v promet na Cesti 4. julija kot za prihod na parkirišče s te prometnice... Običajno je pač tam vsaj nekaj prostora in na njem se drenjajo vsi, vključno z dostavnimi tovornjaki, ki končno tudi morajo opraviti svojo nalogo. Drugo vprašanje pa je, zakaj so prodajalne postavljene tako, da je zanje dostava enostavnejša z zgornje strani kakor s spodnje, skozi skladišča.

Označeno (temno zeleno) stoenko smo opazili zaradi vožnje z odprtimi zadnjimi levimi vrati. Šele kasnejše preverjanje je pokazalo, da so bile tablice, ki jih je imela, lažne, t. j., da jih je voznik avtomobila pobral na odpadu. Uporaba drugih registrskih tablic vas lahko stane 1.000–4.000 SLT, dodatek kazni za vožnjo neregistriranega avta je 1.200–6.000 SLT, mandatna kazen pa še nadaljnjih 250 SLT.

Vozim, voziš, vozi

Mladost je norost, skače čez potok, kjer je most, pravi slovenski pregovor. Popolnoma se strinjam, saj ne veš, koliko tvegaš, kadar greš brez pameti na cesto.

Drvim z motorjem po cesti, ki je polna lukenj in vboklin. "Saj sploh ni važno, če vozim hitro. Pomembno je, da me ne vidita mami in ati," premišlujem.

Spominjam se, ko sem se prvič usedla na moped in pritisnila na plin. Zelo zabavno, vendar nevarno. Vozim se brez čelade, saj je občutek zasanjan, lašje me objemajo okrog vratu. Izpita še nisem naredila, vendar si ga želim imeti prav kmalu.

Mnogo sošolcev je že vozilo traktor, moja želja je bila, da bi ga tudi jaz, zato sem prosila atija, naj me seznani z njim. Prvi koraki so bili štorasti, čez čas pa je šlo bolje.

Pred dnevi sem sama vozila traktor s prikolico v vinograd. Na ovinku sem srečala soseda v traktorju, tudi s prikolico, na kateri je imel drva. Ker nisem dobro izpeljala, sem na traktorju ostrgala barvo. Ati je bil hud, jaz pa sem se samo smejala. Nisem pomislila, da bi lahko bilo huje.

Vsako leto umre približno za razred otrok. Ampak zakaj? Zaradi nepredvidnosti, malomarnosti, prehitre vožnje. Starši nas imajo radi, zato bi nam kupili vse, samo da bi bili zadovoljni. Zgodi pa se tudi, da nam kupijo krsto, kakor so jo mojemu sošolcu. Kje je naša pamet?

Moja Fridl, 8. razred
OŠ Koprivnica

Križišče pri Podmornici je resnično zahtevno, saj se na nekaj metrih zvrstijo kar trije vhodi v parkirišča, od koder se vozila tudi vključujejo v promet, prehodi za pešce... Nekega nesrečnika je očitno bolj zanimalo, kaj počnemo mi, kot to, kar je počel voznik v avtu pred njim. Priznam, da del krivde za njegov karambol nosimo tudi mi in zaradi tega mi je zelo hudo, žal pa njemu to verjetno ne pomaga čisto nič. Promet v Krškem se postopoma zgoščuje in postaja že kar mesten. Nič več se ne da na hitro potegniti po naših cestah. Nenehno je treba ustavljati, oprezati, kaj počneta oni pred nami in oni za nami, kolona se nabira, treba je paziti na pešce, na one, ki zavijajo v levo in desno, na one, ki se vključujejo v promet, ali boljše rečeno, ki kar vrejo na cesto z vseh koncev...

Cela vrsta voznikov ni imela prižganih luči, čeprav je bilo zjutraj kar mračno in čeprav drugod po svetu velja praksa, da se vozi z lučmi tudi podnevi. Gospoda v avtih NM 112-644 in NM 153-472 sta svojo nestrpnost izrazila s hupanjem, gospod v avtu NM 147-993 si je dal duška s prehitro vožnjo, marsikdo v križišču ni nakazal smeri vožnje, o pešcih, ki kar švigajo preko ceste, pa tokrat ne bomo govorili.

Tokrat so v akciji sodelovali

Ignac Bizjak

Anton Vodopivec

Jože Molan

Tako strokovnjaki kot laiki se že leta pričajo o tem, kdaj je uporaba varnostnega pasu v avtu koristna in kdaj ni. Če niste pripeti, vas to lahko stane 500 SLT. Za pokušino smo pisali registrske številke tovrstnih prestopnikov. Bili so v večini: NM 173-611, NM 162-104, NM 145-899, NM 172-240, NM 130-086, NM 153-429, NM 182-803, ZG 613-912, NM 152-520, NM 166-069, NM 144-545, NM 176-066, NM 165-158, NM 161-422, NM 174-182, NM 153-429, NM 126-430, NM 176-121, NM 141-026, NM 167-06, NM 146-122, MB 145-799, NM 178-283, NM 179-908, NM 191-181, NM 993-43 in NM 147-639.

Za prehitro vožnjo kazni že dolgo niso več enotne: prekoračitev dovoljene hitrosti za 10 km/h vas bo veljala 750 SLT, za 11–30 km/h prehitra vožnja vas bo stala 1.000 SLT, nad 30 km/h pa 1.200–6.000 SLT, sledil pa bo še predlog sodniku za prekrške o začasni prepovedi vožnje motornih vozil. Prehitevanje pred prehodom za pešce, pred križiščem ali v njem, na zelenici ali prehodu preko železniške proge vas bo stalo 12.000–6.000 SLT. Vse skupaj pa seveda zbledi, če se vam zgodi nesreča, če koga drugega ali sami sebe poškodujete, če imate samo stitnosti z razbitim avtomobilom... Nesreča pa ne bi bila nesreča, če bi počivala.

DRUŠTVO KADROVSKIH DELAVCEV

Posavja in sekretariat za gospodarsko infrastrukturo občine Krško sta organizirala posvet o novostih v Stanovanjskem zakonu. Posvet je bil v Krškem 5. novembra, vodili pa so ga Mira Becele, pomočnica ministra za varstvo okolja in urejanje prostora Republike Slovenije, Anita Hočevnar in Nevenka Kanduč, samostojni svetovalki pri ministristvu. Akcija organizatorjev je vsekakor hvaljevredna, saj je bil posvet brezplačen in je tukajšnjemu gospodarstvu prihranil vsaj nekaj sredstev od seminarjev v slovenskih turističnih krajih, kamor jim tokrat ni bilo treba pošiljati svojih kadrovske in pravnih delavcev. Udeležba – polna mala dvorana kulturnega doma – pa je povedala, koliko so novosti v stanovanjski zakonodaji trenutno aktualne med ljudmi, saj se posveta niso udeležili samo strokovni delavci, ampak vsi, ki jih je zanimalo kako stanovanjsko vprašanje. Vprašanja poslušalcev pa so sama po sebi dovolj zgovorno pričala o tem, kako zamotano je lahko življenje in v kako številnih položajih se lahko znajde posameznik, lastnik, najemnik ali potencialni kupec stanovanja.

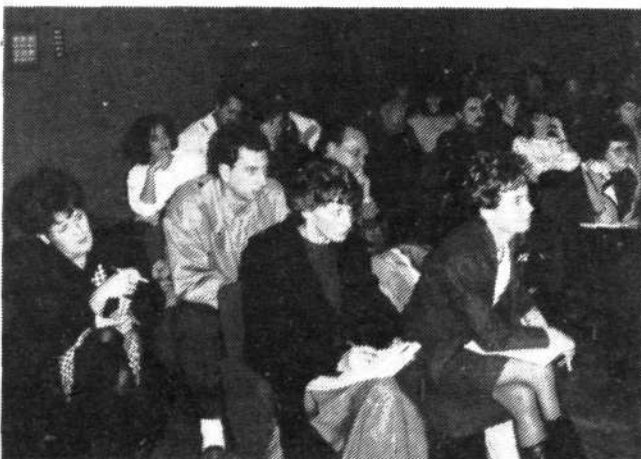
Časi, zreli za preventivno obnašanje

So vam pred kratkim ukradli pokrovček z bencinskega rezervoarja na vašem golfu!? Saj veste, da ima golf, do nedavnega sanjski avto povprečno revnega Slovenca, en sam ključ za vse ključavnice, kar jih premore! To seveda lahko pomeni, da tisti, ki je danes odnesel pokrovček z vašega bencinskega ali naftnega rezervoarja, jutri brez problema odpelje (vaš) nepoškodovan avto!

To smo zapisali samo za pokušnjo. Časi so čedalje huji in stiska bo čedalje več ljudi potisnila na stranpoti. V zadnjem času smo na območju naše občine izvedeli za nekaj vlomov v hiše in v avtomobile in zanimalo nas je, koliko je to v zvezi z bližino (nove) državne meje, z begunci, s poslabšanjem gospodarskega položaja... Pri organih za notranje zadeve smo izvedeli, da so sicer v zadnjem času zabeležili nekaj takih prestopkov, da pa statistika še vedno kaže ugodnejšo sliko, kakor jo je lani ob istem času! Storičev prej omenjenih dejanj še niso odkrili in (verjetno) v interesu preiskave tudi nismo mogli dobiti konkretnjših podatkov in ne navodil za obnašanje. Razen previdnosti. Dejstvo je, da je šlo, na primer pri vlamu v Gavrilovičovo poslovalnico na krški tržnici, očitno bolj za vandalizem kakor za vlam iz nuje. Storiči so namreč potem, ko so pobrali tisto, kar so želeli, v prodajalno izpraznili dva gasilna aparata.

Med preventivne ukrepe sodi skrbno zaklepanje vhodnih vrat, zapiranje oken, vgrajevanje varnostnih naprav, opazovanje sumljivih neznancev, ki se sučejo po našem okolju, in obveščanje organov javne varnosti o njihovem gibanju... Tudi pri varovanju avtomobilov se da marsikaj storiti. Ne parkirajte jih v grmovje ali na skrita (odmaknjena) mesta, pač pa na kolikor se da razsvetljen, obljuden kraj. Skrbno jih zaklepajte, ne puščajte v njih vrednejših predmetov, zlasti ne na vidnem mestu, saj s tem možne storilce samo izzivate.

Delavcem organov za notranje zadeve smo posredovali tudi pripombo, ki smo jo dobili od občanov, češ da se patrolje policistov gibljejo po okolju v avtomobilih, da jih tako možni storilci lahko pravočasno opazijo in se potuhnejo... Povedali so nam, da to ni edina oblika dela na terenu, saj ima UNZ organizirano službo t.i. rajonskega policaja in njihove patrolje se gibljejo po terenu tudi peš.

Posavski sindikati Hrvaški

Na poziv Zveze neodvisnih sindikatov Hrvaške je tudi Območna organizacija sindikatov Posavja oktobra organizirala zbiranje pomoči za sosedno deželo. Odziv v podjetjih in zavodih Posavja je bil velik. zbrali so nepokvarljive hrane, tekstila, zdravil in sanitetnega materiala za 357.055 SLT. Dejanska vrednost zbrane pomoči pa je še višja, kajti precej blaga so dobili neposredno iz tovarn in zato ni vračunan prometni davek.

Posamezna podjetja so prispevala takole:

1. Beti Metlika, obrat Dobova: 50 trenirk v vrednosti 50.000 SLT.
2. M-Agrokombinat Krško: 145 kg jabolk in 300 kg krompirja v vrednosti 5.135 SLT.
3. Labod - Libna Krško: 20 puloverjev v vrednosti 20.000 SLT.
4. Mercator - Kmečka zadruha Sevnica: živila v vrednosti 1.783 SLT.
5. M-Agrokombinat, Poljedelstvo-meso Kostanjevica: 11,5 kg trajnih mesnih izdelkov v vrednosti 1.725 SLT.
6. Mercator Sevnica: 4 kartone raznih oblačil v vrednosti 30.000 SLT.
7. Lekarna Krško: sanitetni material in mleko v prahu v vrednosti 2.399 SLT.
8. ŽG - Podjetje za vzdrževanje voz Dobova: živila v vrednosti 4.000 SLT.
9. Inplet Sevnica: oblačila v vrednosti 26.000 SLT.
10. Posavje Brežice: živila v vrednosti 50.204 SLT.
11. Terme Čatež: živila v vrednosti 9.942 SLT.
12. Agraria Brežice: živila in zdravila v vrednosti 25.016 SLT.
13. M-Preskrba Krško: živila v vrednosti 11.240 SLT.
14. Slovina Brežice: 30 platojev brezalkoholnih pijač v vrednosti 14.400 SLT.
15. Zdravstveni dom Brežice: zdravila in sanitetni material v vrednosti 10.485 SLT.
16. Petrol - Uprava Brežice: zdravila in sanitetni material v vrednosti 20.009 SLT.
17. Kmečka zadruga Brežice: zdravila in sanitetni material v vrednosti 10.751 SLT.
18. HPG Gornji Lenart: zdravila in sanitetni material v vrednosti 14.999 SLT.
19. Integral Brežice: zdravila in sanitetni material v vrednosti 10.189

SLT.

20. Lekarna Brežice: zdravila in sanitetni material v vrednosti 29.913 SLT.

21. Prevoz Brežice: prevoz v vrednosti 8.865 SLT.

Karitas v Krškem

za Hrvaško

V nedeljo, 27. oktobra, je Karitas v Krškem organizirala akcijo zbiranja humanitarne pomoči Hrvaški. Ljudi so preko plakatov povabili k zbiranju obleke, obutve, igrač, šolskih potrebščin, hrane in denarnih prispevkov. Organizatorji so nabrali za 118 vreč in 63 kartonov darov. Hrane je bilo za štiri vreče in karton. Ljudje so prispevali denar že pred cerkvijo, pa tudi nabirko pri sveti maši so namenili skladu pomoči. Skupno se je nabralo 37.000 tolarjev. (Tekst in foto: M. K.)

Seminar o carinskih novostih

Območna gospodarska zbornica Posavja je 12. novembra v Krškem organizirala posvet o aktualni carinski problematiki in finančnem poslovanju Republike Slovenije. Strokovnjaki Republiške carinske uprave so gospodarstvenikom, zbranim v Krškem, spregovorili o carinskem postopku na mejnih prehodih med republikama Slovenijo in Hrvaško, delavci SDK in Gospodarske zbornice pa so jim posredovali informacijo o načinu plačevanja medsebojnih terjatev in obveznosti med Slovenijo in ostalimi republikami (bivše) Jugoslavije.

Nova proizvodna linija v Imperialu

Skoraj na skrivaj so v krškem Imperialu 12. novembra 91 pognali novo proizvodno linijo. Gre za še eno sovlaganje njihovega poslovnega partnerja iz Nemčije, Walterja Hitschlerja, ki je k temu programu prispeval stroje in know-how, medtem ko so v Krškem dali ostalo.

Zbranim delavcem je spregovoril g. Hitschler

Od direktorja Imperiala Zdravka Pluta smo izvedeli, da se gospod Hitschler že vseskozi do njih obnaša kot pravi poslovni partner, saj ne postavlja omejitev pri prenosu znanja in opreme, nekaj pa so k temu menda že prispevali tudi Krčani. Tudi pri prodaji izdelkov jim je sedaj, ko se je zaprlo južno tržišče, priskočil na pomoč s svojo prodajno mrežo, razvejano po vsem svetu. Tako gre 80 % njihove proizvodnje v izvoz.

Nova linija bo proizvajala bombone, ki bodo imeli sladkorno oblogo, znotraj pa bodo mehki. Menda gre za sodobni svetovni trend, skrivnost uspeha proizvajalcev pa je v tem, da trda sladkorna obloga ob "dihanju" mehkega jedra ne razpoka. Vsaj tako je bilo razumeti razlago gospoda Hitschlerja v otvoritvenem nagovoru. Izrazil je tudi prepričanje, da bo proizvodnja na novi liniji povsem normalno stekla že čez dva do tri tedne. To pomeni, da bo vsako izmepo (pet ljudi v 8 urah) iz strojev prišlo po 1,5 tone žvečilnih bombonov. Pri gospodu Andreju Cimermanu, tehnološkem vodji, smo izvedeli, da so to sicer žvečilni bomboni, da pa ne vsebujejo baze kot žvečilni gumi, pač pa se v ustih v celoti raztopijo. Menda gre za edini tovrstni izdelek v svetu.

Tovarnar Hitschler ima sedež svoje firme v Koelnu in očitno ima močno razvojno službo, saj menda že pripravlja tudi proizvodnjo žvečilnega gumija brez sladkorja in v Krškem računajo, da jih bo vključil tudi vanjo. Sicer pa ta 264-članski kolektiv načrtuje, da bo v prihodnjem letu preko Hitschlerjeve prodajne mreže izvozil 1.800 ton svojih proizvodov.

Podmornica bo na suhem

Prodajalna, ki se je je med Krčani prijel naziv Podmornica, je že skoraj postala nekakšen zaščitni znak Vidma in do izgradnje nakupovalnega centra pod Leskovecem je tudi veljala za najbolj nobel blagovnico v Krškem. Potem smo lahko opazovali, kako so se ob deževju po prodajalni pojavljale iz leta v leto raznovrstne posode, ki so prestrezale deževnico. Streha je čedalje bolj puščala, zato so se pri Preskrbi odločili, da je tega dovolj in so naročili popravilo. Mojstri so strešno ploščo prebili na nekaj mestih, saj so morali novo strešno konstrukcijo navariti na obstoječo. Luknje so tudi zalili z betonom, kar pa dežja ni motilo, da ne bi vdrl skoznje. Takrat je bilo gibanje po prodajalni možno samo pod dežnikom. Sedaj je že bolje in tudi strehe je videti vsak dan več. Imela bo podoba nizkega šotorarja, da ne bi zastirala pogleda prebivalcem okoliških blokov.

Dela bodo, po besedah direktorja Preskrbe Vilija Mančka, zaključena do 12. decembra in takrat bo Podmornica imela novo ozemljitev,

odvod (za meteorne vode), prenovljen sprednji, izložbeni del in izolacijsko fasado. Tudi streha bo izolirana tako, da bo prodajalna malo manj dovzetna za poletno vročino. Vrednost naložbe je 5,5 milijona SLT in sredstva bo zagotovila Preskrba. Poseg so želeli izkoristiti tudi za to, da bi uredili vhod v prodajalno z zadnje strani, po ravnem. Žal so ugotovili, da se stopnicam na noben način ne bodo mogli ogniti, zato so sklenili, da bodo v tem primeru kar dobre tudi dose-danje.

Sicer pa se krški trgovci pritožujejo nad časi, ki so slabi in ljudje nimajo denarja, ob tem pa imajo težave še z dobavo blaga. Prometni in trgovinski tokovi so pretrgani in zlasti se to pozna pri tekstilu (konfekcija, perilo...).

SAJ SE GA ŠE SPOMINJATE!? Ivan

Kramberger še vedno potuje po Sloveniji s svojim preizkušenim bagattijem in brez Ančke. Ko sedaj takole stoji ob avtu, parkiranem na vedno istem mestu, pred Tobakovo trafiko na Vidmu, ni okrog njega gneče iz predvolilnih časov. Kljub temu pa se ljudje kar ustavljajo pri njem, tu in tam kaj kupijo... Prodaja svoje knjige in nekakšne obeske za ključke in, seveda, reklamira samega sebe. Kaže, da si ljudi dobro zapomni, nagovarja mimoidoče, vodi z njimi vedno iste pogovore o politiki, vojni, lakoti, sprašuje ljudi po njihovem mnenju in... se reklamira. "Kaj, gospa, samo tega, enega otroka mate? Vi bi pa morali saj še enoga meti. Pa če je mož zanič, vam ga lahko jaz naredim. Veste, jaz tudi to delam..." Gospa se je sicer z otrokom pobrala, a obesek je le kupila. Naslednja gospa je že v poznejših letih

in jo zanima: "Kaj ste pa imeli, gospod Kramberger, takrat, ko so vas po radiu klicali, da se oglasite domov?" Očitno je še ostal v sreih množice in ne kaže pozabiti, kakšna so bila njegova predvolilna zborovanja v primerjavi z zborovanji nekaterih drugih strank. Verjetno bi tudi danes bila drugače obiskana, kot so sestanki drugih, političnih in opozicijskih strank. Toliko o politiki, malem človeku in tem, kar ga zanima.

ŠPORT · ŠPORT · ŠPORT

Štiri košarkarske zmage v I. ligi

V tekmah t. i. rdeče skupine I. slovenske košarkarske lige je ekipa KK Podbočje v šestih kolih dosegla štiri zmage, kar jo je z 10 točkami uvrstilo na 3. mesto (trenutno vodeči Tinex ima 12 točk). To pa je tista pozicija, ki bi jo klub moral obdržati, če želi napredovati še za razred više.

V tretjem kolu so Podbočjani dosegli prvo zmago. Doma so premagali ekipo Cometa z rezultatom 90:89 (47:48). Igra je bila ves čas precej izenačena, proti koncu so Podbočjani celo popustili in njihov igralec Vaupotič jim je šele pet minut pred koncem z zadetkom prinesel zmago. Strelci za Podbočje: Vego 6, F. Rozman 5, Krajcar 23, Krivokapič 16, Krošelj 30, Vaupotič 10. Ob dobri igri cele ekipe se je še posebej izkazal Franc Krošelj. Strelci za Comet: Šrot 4, Šmid 21, Nerat 33, Lušenc 2, Kozar 16, Železnikar 13.

V četrtem kolu so imeli Podbočjani precej lahko delo, posebno v drugem polčasu. Ekipo Celja so premagali s 97:54 (33:36). V prvem polčasu sta se ekipi menjavali v vodstvu, pred odmorom so imeli Celjani 3 točke prednosti. Ekipo Podbočja je povedla v začetku drugega polčasa in prednost povečevala do konca tekme. Vsi igralci so bili v drugem delu zelo borbeni, igralec tekme pa je bil zopet Krošelj. Strelci za Podbočje: Vego 15, Davidovič 5, Marčetič 2, Avsenak 1, F. Rozman 6, B. Rozman 2, Krajcar 24, Krivokapič 10, Jurečič 8, Rostohar 5, Krošelj 17, Vaupotič 2. Strelci za Celje: Drobnič 4, Stropnik 6, Kitek 7, Starovasnik 6, Herman 3, Nidorfer 18, Kavedžič 10.

Tretjo zaporedno zmago je podboški klub dosegel proti Smeltu Olimpiji ml. Kljub temu da je Smelt v prvem polčasu večji del vodil, je Podbočju v drugem delu uspelo ob agresivni igri temeljito napolniti nasprotnikov koš. Končni izid je bil 86:62 v korist Podbočja. Strelci za Podbočje: D. Vego 11, B. Davidovič, M. Marčetič, R. Avsenak, F. Rozman po 5, B. Rozman, M. Krajcar, po 15, S. Krivokapič 20, V. Jurečič, M. Rostohar po 3, F. Krošelj 19, B. Vaupotič 13. Strelci za Smelt Olimpijo: Ogrin, Belina 5, Sok 3, Kandič 7, Tomažin 4, Šetina 14, Šerec 4, Ivanovič 19, Poljhan 2, Robek, Lavrič, Jordan 4.

V šestem kolu so bili Podbočjani gostitelji dobro uigrane Elektro. Z veliko borbenostjo in znanjem so domačini dosegli zmago s tremi točkami prednosti (87:84). Žal pa so na tej tekmi zopet izstopali sodniki, s svojimi nerazumljivimi odločitvami so vnašali nervozo v

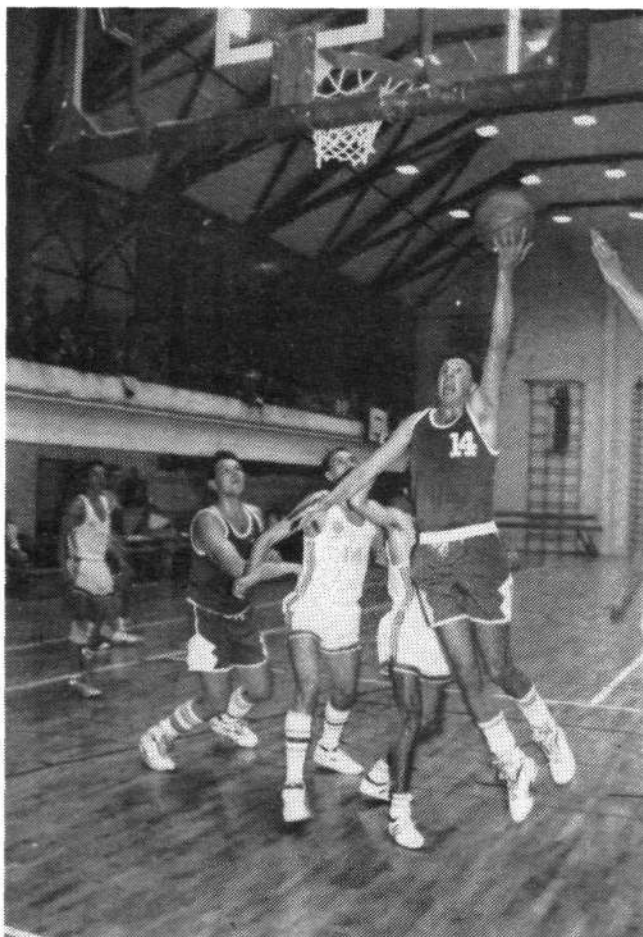

Foto: Miloš Kukovič

obe ekipe. Strelci za Podbočje: Vego 27, Rozman 7, Krajcar 27, Krivokapič 3, Krošelj 11, Vaupotič 12. Strelci za Elektro: Bevshek 2, Mrzel 12, Pipan 22, Gole 21, Brešar 11, Plešej 12, Tomič 4. Igralec tekme je bil Mišel Krajcar.

Svoj delež k uspehom ekipe Podbočja gotovo prispeva tudi zvesto občinstvo, ki igralce spremlja tudi na gostovanjih. V domači dvorani pa je spodbuda še posebno ognjevit, saj se v njej redno zbere okoli 300 gledalcev. (Poroča Viktor Jurečič)

Krški rokomet – presegel pričakovanja!

Znani slovenski pregovor: "Za malo denarja malo muzike" za Rokometni klub Krško v sezoni 1991/92 prav gotovo ne drži. V naši republiki ga ni kluba, ki bi v I. slovenski ligi sploh lahko deloval s skromnimi 250.000 SLT, ki mu jih namenja občinska športna zveza oziroma integralni občinski proračun. Res je, da ima klub v ligaško tekmovalje v takih materialnih razmerah vključeni samo dve ekipe (člansko in kadetsko), kakor je res tudi to, da bi z doma vzgojenimi igralci lahko uspešno nastopal tudi v "Zvezni slovenski ligi". V njej namreč ta čas igrata nadvse uspešno kar dva člana krškega kluba, Šerbec, ki nastopa za Pivovarno Laško – Celje, je ta čas sploh najboljši slovenski igralec. Manček pa, ki nastopa za Inles – Ribnica, je med najboljšimi strelci te ekipe. Poleg tega nastopajo za RK Dobova še štirje bivši Krščani, brez katerih bi ta ekipa skorajda ne sodila v republiško ligo.

V začetku sezone 1991/92 je vodstvo kluba občinsko skupnost resno opozorilo, da postaja klub iz leta v leto vse bolj "baza", iz katere se

krepijo finančno bolj stoječi slovenski klubi, in je zato začelo obsežno akcijo, ki naj bi zagotovila, da se "kupovanje" krških igralcev ne bi več nadaljevalo. Razumevanje med tistimi, ki bi morda lahko pomagali krškemu rokometu, je bilo skoraj ničeno, 80.000 SLT, ki smo jih uspeli zbrati, pomeni, kot se temu reče, zgolj kapljko v morje. Če tako zbrani denar prištejemo k dotaciji Športne zveze, potem daje seštevek v koledarskem letu 1991 330.000 SLT. Če se bo morda kateremu izmed naših bralcev vsota zdela velika, naj navedem le poglavitne stroške. Najemnina dvorane v Leskovcu znesla na mesec okoli 12.000 SLT. Dve članski in kadetski tekmi na domačem igrišču stanejo (zgolj stroški sodnikov) 17.000 SLT, po dve gostovanji na mesec pa 8.000 SLT (večerja ter prevozni stroški). Ker igrajo člani in kadeti v sezoni 1991/92 po 13 tekmah doma in prav toliko v gosteh, znašajo stroški (po sedanjih cenah) okroglo 273.000 SLT. In če k temu prištejemo samo 10 mesecev najemnine za dvorano, kar znaša okoli 120.000 SLT, pridemo do številke 393.000 SLT. Ob njej se

lahko samo vprašamo, ali kluba ob zaključku koledarskega leta 1991 ne bo treba ukiniti?!

Morda se boste vprašali, od kod klub pokrije matematično razliko in kako to, da ni že zdavnaj "pod rušo". Objavljeni stroški (ki ne upoštevajo honorarjev trenerjem) so bili do polletja 1991 res manjši, res pa je tudi, da se v zadnjem času iz tedna v teden večajo. V ilustracijo naj navedem samo podatek, da stane tekma doma (stroški 2 sodnikov in delegata) v povprečju 8.500 SLT.

V takih razmerah so uspehi krških rokometashev v tej sezoni dokaj dobri oziroma skoraj boljši od napovedi. Če računamo, da sta iz kluba ponovno odšla 2 igralca in da sestavljajo jedro ekipe igralci, mlajši od 18 let, je trenutna uvrstitev na četrto mesto v prvi republiški ligi več kot dobra. Kakovost krške ekipe pa je celo večja; če ne bi bilo nesrečno izgubljenih točk v Radečah in nepotrebnega remija v Kamniku, bi bili Krčani ta čas na 1. mestu. Sicer pa je po drugi strani prav, da ni tako: razmišljanja o možnostih za uvrstitev v slovensko zvezno ligo so povsem odveč, saj si česa takega v krški občini ne moremo privoščiti – po materialni plati seveda. To lahko ponazorijo primerjave, ki povedo, da razpolaga klub v isti ligi z okoli 1.500.000 SLT, kar je malo manj kot ves športni proračun krške občine, in da nekdanji krški igralci prejmejo v drugih klubih kar po 18.000 SLT mesečne "hranarine".

Tudi kadetska ekipa Krškega je letos v republiški ligi zelo uspešna. Četudi nikoli ne igra v popolni postavi (nekaj kadetov namreč igra že za člansko moštvo), je zaenkrat na 2. mestu, z dejanskimi možnostmi, da bo ob koncu lige prva.

Ta mesec bodo pričele s treningi pionirske ekipe na 4 osnovnih šolah, ki bodo v organizaciji RK Krško najprej tekmovali v občinskem sistemu ŠSD; januarja pa se bodo vključile v območno republiško ligo. Upamo lahko samo, da bo za to delo na voljo tudi potreben denar.

Živko Šebek

Polska malca premagala krške šahiste

Šahovski klub Krško je letošnjo sezono začel v II. slovenski ligi, kjer tekmuje 16 ekip. V prvem kolu jih je računalniški žreb določil za gostitelje. Igrajo po švicarskem sistemu in naslednjih šest kol bodo nasprotnike določali rezultati. V zadnjem kolu pa se bodo najboljše štiri ekipe pomerile v play-offu za zmago na državnem prvenstvu.

Že omenjeno prvo kolo so moštva odigrala (26. 10. 92) v Krškem, pri Vidmovem bazenu. Igrali so na šestih deskah. Krčani so se pomerili z Lendavčani in remizirali (3:3). Po besedah predsednika krškega šahovskega kluba, **gospoda Hilmije Ahmatoviča**, je k remiju Lendavčanom uspešno pomagala krška glasbena skupina **Polska malca**, katere člani kljub prošnji organizatorja niso bili pripravljeni še za nekaj časa odložiti začetka svoje vaje. Lendavčani pa so tako ob že izgubljeni igri (pred matom) na dveh deskah zaradi hrupa izsilili remi.

Hilmija Ahmatović priznava, da so Krčani letošnjo sezono pričeli dokaj oslabljeni, zlasti se to pozna v ženskem delu ekipe, kjer je v prvem kolu na ženski deski morala igrati pionirka! Liga je letos močna, zato bi morale tudi ekipe biti uravnotežene. Težave v podjetju Videm se jim ravno tako poznajo, saj je bila tamkajšnja šahovska ekipa dovolj močna, da je tvorila jedro kluba. Tako so lani na državnem prvenstvu (seveda, v Loznici) dosegli drugo mesto. Kljub temu pričakujejo vsaj uvrstitev na sredino lestvice. Dejstvo je, da ima krški klub že vrsto let najmočnejšo pionirsko ekipo v regiji in nanjo so vedno računali. Zato tudi pričakujejo, da se bodo z leti razvili v močan šahovski center. V razmišljanjih o prihodnosti se pojavlja tudi morebitna potreba po sponzorju. Šah sicer ne potrebuje veliko sredstev, zavedajo pa se, da je lahko članstvo v drugi šahovski ligi nekemu (sponzorju) kar dobra reklama.

V prvem kolu so krški tekmovalci igrali takole: Vlado Rokvič – poraz, Jože Volčanjšek – izsiljeni remi, Hilmija Ahmatović – zmaga, Ivan Gmajnar – izsiljeni remi, Andreja Pirc (12-letna pionirka na deski za članice) – poraz, Toni Kos (na mladinski deski) – zmaga.

Situacija za Volčanjška pred prekinitvijo: beli – K a5, h3, f5, e5.; Volčanjšek – črni: K c6, h7, f7, a6, črni na potezi (k d5?).

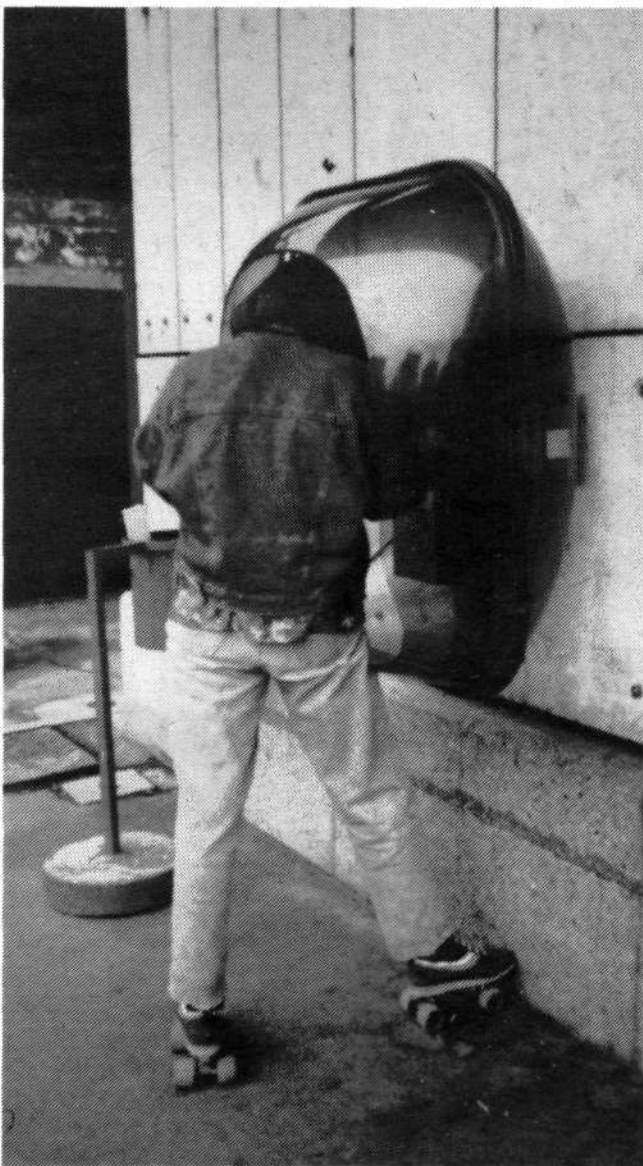
Ivan Gmajner je imel še bolj razburljivo končnico: beli – K h1, D d1, T f1, T c1, g2, c4; Gmajner – črni: K h8, D f7, T c8, L d4, c5, f2. Tu je Gmajner odigral c6 in gostje niso hoteli nadaljevati.

V 2. kolu so Krčani izgubili od Velenčanov s 3 1/2:2 1/2. Zmago sta takrat dosegla H. Ahmatović in Andreja Pirc. Preteklo soboto so na Ravnah igrali s tamkajšnjo ekipo in dosegli remi. Kos in Gmajner sta zmagala. Božič in Ahmatović remizirala. Volčanjšek je igro izgubil. Bolj številčne ekipe pa zaradi stroškov niso mogli peljati na Ravne.

V treh odigranih kolih imata Ahmatović in Kos od treh možnih točk po 2 in pol. Gmajner 1 in pol. Pirčeva 1 in Božič pol točke.

Krški šahisti bodo vse ligaške tekme, katerih gostitelji bodo, organizirali v Domu upokoencev, kjer so jim ljubezno odstopili res prijeten prostor.

PA KAJ, ČE JE BENCIN PREDRAG!

Z zamudo Vam predstavljamo:

Delo dr. Kornelije Pope-Toth

Kornelija Pope-Toth je specialistka splošne medicine in diabetologinja, to delo opravlja v Zdravstvenem domu Krško in postaji Kostanjevica. Poleg tega se je dr. Tothova lotila še nečesa, kar je za ljudi, ki živijo v tako imenovani provinci, prej izjema kot pravilo: konec preteklega leta je doktorirala na Medicinski fakulteti v Zagrebu. Naziv doktorja znanosti si je pridobila z raziskavo o tem, kako različni pogoji v času pred porodom in po njem vplivajo na kasnejši razvoj živega bitja. Tu objavljamo njen povzetek doktorske disertacije s prikazom poteka raziskave in njenih rezultatov.

Dr. sci. Kornelija Pope-Toth Vplivi pogojev perinatalnega razvoja

Cilj moje raziskave je bil ugotoviti, kako izboljšana prehrana perinatalno (pred porodom in po njem) vpliva na začetek pubertete, na potek dogodkov med pubertetnim razvojem in na razlike med spoloma. Zaradi tega sem razen telesne teže spremljala še parametre, ki se izrazito razlikujejo med spoloma, začetek njune spolne diferenciacije pa se ujema z začetkom pubertete. To so teža in funkcija nadledvičnih in spolnih žlez ter obnašanje v neznani okolici v odraslem obdobju, kar je odraz psihološko-intelektualnega razvoja.

Ker so eksperimentalne raziskave na ljudeh neizvedljive — na eni strani zaradi etičnih razlogov, na drugi pa zaradi značilnosti rasti in razvoja človeka, se takšne raziskave vedno delajo na eksperimentalnem živalskem modelu, v tem primeru na podganah. Rast in razvoj človeka sta namreč zelo počasna, razen pri enojajčnih dvojčkih so razlike med posamezniki ogromne. Pogoji, v katerih posamezniki rastejo, so zelo različni. Za takšne raziskave pa je potrebno imeti veliko število opazanj na enakih primerkih, ki rastejo in se razvijajo v enakih pogojih. Zaradi tega uporabljamo specialne, pod strogo kontroliranimi pogoji vzgojene čiste seve živali, ki kljub navidezni razlikam kažejo precejšnjo sorodnost s človeško vrsto.

V svoji raziskavi sem spremljala tri skupine živali. V eni skupini so bili pripadniki prenatalno zmanjšanih legel. To pomeni, da so samice prvi dan nosečnosti operirane in je število njihovih plodov zmanjšano na polovico (namesto normalno 9–10 mladih jih ostane samo 3–5).

Druga skupina živali je pripadala leglom, iz katerih je bila takoj prvi dan po porodu odstranjena polovica mladičev.

Tretja skupina je bila kontrola (normalno velika legla s povprečno 9–10 mladih).

Izhajala sem iz predpostavke, da z zmanjšanjem števila mladih v leglu ostaja na voljo več hrane; v prvi skupini že v maternici, ker se hranilne snovi iz materine krvi ne bodo delile desetim fetusom, ampak samo polovici, v drugi skupini pa mleko, ki je na voljo namesto desetim samo 3–5 mladičem.

Pričakovali smo to, kar bi lahko vsakdo sklepal in na kar kažejo številne raziskave: če je več hrane na voljo, se bodo živali hitreje razvijale in prej dozorevale, pa tudi to, da bo imela predrojtveno izboljšana prehrana boljše vplive od izboljšane prehrane, ki je na voljo šele po rojstvu.

Rezultati pa so nas presenetili, saj je bil vpliv izboljšane prehrane na nadaljnji potek večinoma negativen. Res je, da so telesne teže živali potrdile pričakovanja, in to predvsem pri moškem spolu. Živali iz predrojtveno zmanjšanih legel so namreč bile najtežje. Sledile so živali iz legel, zmanjšanih po porodu, najlažje pa so bile kontrole. Ko pa sem obdelala druge parametre, sem ugotovila, da so samci in samice izrazito različno reagirali na spremenjene pogoje prehrane. Bolj občutljivo so reagirale samice in pri njih so ti učinki zelo negativni. Pri samcih je bil spolni razvoj minimalno izboljšan v prenatalno zmanjšani skupini, a funkcija nadledvične žleze (opazovala sem nivo hormona nadledvične žleze — kortikosterona — kot odgovor na stres) je bila manjša kot v drugih dveh skupinah, kar sem razumela kot pozitiven vpliv boljše prehrane.

Pri samicah sem opazila izrazito negativen vpliv izboljšane prehrane pred rojstvom. Podgani je namreč osnovni življenjski cilj skotiti čim večje število potomcev in se znajti v novem okolju. Z izboljšano prenatalno prehrano so jajčniki močno zaostali v razvoju, na stres so živali reagirale z izrazitim zvišanjem nivoja kortikosterona v krvi, v novem okolju pa so se obnašale zelo nezainteresirano. Opazila sem tudi izrazito negativen vpliv vpletanja v leglo v prvem dnevu življenja. Odvzem polovice mladičev iz legla je pri preostalih živalih povzročil motnje v razvoju in močno zamujanje spolnega dozorevanja v puberteti.

Kaj vse to pomeni?

Res je, da eksperimentov, narejenih na živalih, ne moremo neposredno prenesti na ljudi. Kljub temu pa nas lahko spodbudijo k razmišljanju. Ogromno število različnih raziskav dokazuje negativen vpliv stresa na ožilje, možgane in srce. Stres in posledično zvišanje nivoja kortikoidov v krvi namreč zvišuje krvni pritisk, ovira presnovo maščob in pospešuje njihovo odlaganje v stene žil, zvišuje sladkor v krvi ter tudi direktno okvarja možganske celice. Te spremembe pa povzročajo degenerativne spremembe možganov, možgansko kap, srčni infarkt in zamašene žile v nogah — kot najbolj znane posledice. V tej raziskavi pa so imele bolj prehranjene samice kot odgovor na stres izrazito visok nivo kortikosterona v krvi.

Ob upoštevanju velikega števila znanstvenih raziskav in opazanj na ljudeh in živalih, prav tako pa tudi rezultatov moje raziskave se mi kar samo vsiljuje vprašanje, ali imamo res pravico biti ponosni na naše hitro razvijajoče se otroke, še posebno na tiste umetno hranjene, ki so veliko večji in težji od svojih vrstnikov, majhnih, »zakrnelih« otročičkov, ki imajo naravno prehrano. V želji, da bi bil naš otrok bolj razvit kot oni drugi, ga hranimo, če je treba ali ne, če je lačen ali ni, z vsem mogočim umetnim, začeni od umetnega ali krajvega mleka namesto materinega, preko raznih stekleničk umetne prehrane, ki jih tako lepo propagirajo na televiziji, do različnih vitaminiziranih bombončkov in številnih »hrustljavih za-

dev«. Strah me je, da nas bodo naši lastni otroci postavili na zatožno klop, ker smo jim uničili življenje. Bolj prehranjene podgane, posebno samice, so bile manj sposobne za življenje kot živali iz naravnih legel. Rekli boste, da so to vendarle podgane in da vse to nima zveze z ljudmi. A tudi avtor nekega zelo obširnega preglednega članka, ki zajema veliko število raziskav na živalih in ljudeh, na koncu v svojem zaključku trdi, da bi morali biti ljudje vsaj malo podhranjeni, ker bi na ta način preprečili ali omilili nastajanje in razvoj številnih kroničnih, degenerativnih in malignih bolezni.

Po drugi strani pa na videz tako neznatno vmešavanje v integriteto legla prvi dan življenja pušča trajne posledice v nadaljnjem razvoju posameznika v poznejšem obdobju. Razlaga je jasna: nastanejo motnje v integriteti legla in v medsebojnem odnosu matere in mladičev. Moramo pa se tudi vprašati, kaj je s simbiozo matere in otroka. V visoko razvitih državah in visokih strokovnih krogih je vse več zgovornikov rojevanja v naravnem, domačem okolju, materam pa tudi podaljšujejo porodniški dopust. Vse to pa ne bo pripeljalo do rešitve, dokler bo sodobna žena ostala tako sodobna, kot je sedaj. Nima več instinkta za zdravo vzgojo otroka, zna pa zelo malo, da bi lahko z znanjem nadomestila izgubo instinkta. Naj bo to žaljivo ali ne: vsi moramo priznati, da nas v resnici otrok moti. Boj za enakopravnost je vcepil ženi agresivno težnjo za napredkom in jo pripeljal do tega, da se v resnici sramuje svoje biološke vloge. Enakopravnost smo razumeli zelo napačno. Ženo je narava oblikovala, da rodi potomce, skrbi zanje, jih neguje in vzgaja. To njeno vlogo bi moral ceniti vsakdo, ne pa da ženske silimo v dela, ki niso zanje, samo da bi jih izenačili z moškimi. Ženske ne znamo več in tudi nečemo dojeti — če si to hočemo priznati ali ne. Tudi časa in čuta nimamo, da bi se pripravile na materinstvo. Ne nimamo več negotovosti — saj tudi ne znamo otroku zbiti vročine, kar so naši predniki zelo dobro znali; ne znamo se več igrati z otroki in ne znamo več pošteno in v dobro voljo prebedeti noči zraven bolnega otroka. Pogosto pripeljejo bolnega otroka pozno zvečer v dežurstvo z besedami, da je otrok siten in da starši ne morejo spati. Za naslednji dan ima vsak svoje načrte, bolan otrok in neprespana noč pa vse to porušita. Ljudje se niti ne zavedajo, kaj v resnici povedo takrat, ko izgovorijo takšne besede. Vidim mamice, ki nemočno stojijo zraven jokajočega otroka, medtem ko ga pregledujem. Vidim, da bi nekaj naredile, ampak ne vedo, kaj. Otročiček zastoj išče s preplašenimi očmi njihovo pomoč, njihov pogled je še bolj zgubljen kot otrokov. Takrat začne otrok še bolj histerično jokati. In takrat ne vem, ali bi se začela jeziti ali jokati nad vso to popačenostjo sveta in vseh nas, ki nismo zmožni nuditi opore našim otrokom, ker smo izgubili čut za to. Dobro voljo imamo, instinkta in čuta pa ne.

Kje je potem tista od narave dana nerazdružljiva simbioza med materjo in otrokom, simbioza, ki je ne more izbrisati in je ne bi smela izbrisati borba za enakopravnost? Rekli boste, kako da si upam razmišljati o ljudeh na podlagi raziskave na podganah. Vsi dobro veste: če je stroj bolj kompliciran, je tudi bolj občutljiv in se tudi hitreje pokvari. Človek je čustveno in intelektualno veliko bolj razvit in njegova čustva so bolj pretanjena kot pri podganah. Kako bi si upali ravno zato trditi, da imamo na videz majhne spremembe v leglu, ki spremenijo medsebojni odnos matere in mladičev, pri eni preprosti živalici trajne posledice, pri visoko razvitem in čutečem človeku pa ne puščajo nobenih posledic! Še enkrat trdim, da ne enačim živali in človeka, želim pa dati samo v razmislek, kaj bo z našimi otroki, ki že od poroda dalje rastejo odtujeni od nas.

Prvi memorial Romana Sotlerja

V Domu XIV. divizije na Senovem je bil v soboto, 19. oktobra, turnir v malem nogometu, ki so ga organizirali v spomin na lani preminulega krajana, nekdanjega predsednika Skupščine krajevne skupnosti in športnega delavca Romana Sotlerja, zagovornika množične telesne kulture in rekreacije. Pod pokroviteljstvom krajevne skupnosti je turnir, ki se ga je udeležilo devet ekip, organiziral Alojz Podlesnik kot imetnik bifeja Podlesnik M & A.

Otvoritvene slovesnosti so se udeležili svojci Romana Sotlerja in lepo število gledalcev. "Praktično ni bilo na Senovem ničesar, kjer on ne bi bil zraven," se je Romana Sotlerja ta večer spominjal **Ludvik Grile**, predsednik Sveta KS Senovo. "Znal je iskati optimalne rešitve, znal je organizirati ljudi in pri tem bil z vsakim odkrit prijatelj. Malo je takih ljudi. Tudi ko ga je delovna pot odpeljala s Senovega, na druga, zahtevnejša in odgovornejša dela, bodisi v gospodarstvu ali ko je bil podpredsednik občinske skupščine, ni nikoli pozabil na svoje Senovo. Resda s sebi lastnim stilom, za katerega smo večkrat mislili, da je improvizatorski, je uspel narediti tisto, kar smo skupaj želeli, le popolnoma jasno nam ni bilo, kako. Zaradi takega Romana Sotlerja smo se v KS Senovo odločili, da organiziramo v njegov spomin memorial v malem nogometu. Kajti Roman Sotler je bil tudi predsednik Športnega društva Partizan Senovo in tudi njegovim prizadevanjem se lahko zahvalimo, da ima Senovo tak športni objekt – Dom XIV. divizije, ki že vrsto let služi tako šolski telesni vzgoji kot rekreaciji pa tudi treningu športnih ekip ne le s Senovega, ampak iz skoraj vse krške občine."

Sam turnir se je začel ob 20. uri in se zaključil okoli 5. ure naslednjega dne. Prvo mesto in hkrati prehodni pokal memoriala je osvojila ekipa Klub 27 z Drnovega, drugo mesto ekipa Sara iz Leskoveca in tretje mesto ekipa Koprivnice. Poleg teh treh so nastopile še ekipe Sadida, Jagri, Okrepčevalnica BB, Okrepčevalnica Mack – vse s Senovega, Rajhenburger iz Brestanice in Young Boys iz Krškega.

Poleg generalnega pokrovitelja so izvedbo turnirja podprli še naslednji sponzorji: Kostak Krško, Zavarovalnica Triglav d. d., območna enota Krško, Mizarstvo Božičnik Senovo, Posavska stanovanjska zadruga Krško in Bife Podlesnik.

Z. Šoln

Center za obveščanje že deluje

Od 1. oktobra letos v občini Krško deluje Center za obveščanje. V tem času smo posebno skrb posvetili vzpostavitvi rednih stikov tako z možnimi povzročitelji nevarnosti kakor tudi s tistimi strokovnimi organizacijami in organi, ki sanirajo posledice posameznih nesreč. Distribuirali smo tudi nalepke in kartončke "985 CENTER ZA OBVEŠČANJE", da bi z obstojem centra in njegovo telefonsko številko 985 seznanili čim

širši krog občanov. V izdelavi so tudi tako imenovani " modeli za ukrepanje", ki omogočajo hitro in učinkovito reagiranje ob nastanku katerekoli nevarnosti.

POKLIČITE NAS V VSEH PRIMERIH, KO SO OGROŽENA ČLOVEŠKA ŽIVLJENJA IN MATERIALNE DOBRINE IN

1. V PRIMERU VEČJIH PROMETNIH IN DRUGIH NEZGOD;
2. OB POŽARIH IN EKSPLOZIJAH;
3. PRI POJAVU NALEZLJIVIH ALI DRUGIH BOLEZNI;
4. OB PREKINITVI ELEKTRIČNEGA TOKA ALI POMANJKANJU VODE;
5. OB NEVARNOSTI SNEŽNIH IN ZEMELJSKIH PLAZOV ALI ZAMETOV;
6. V VSEH OSTALIH PRIMERIH POTREBE OBRAMBNEGA IN SAMOZAŠČITNEGA UKREPANJA.

Kljub temu da center deluje že več kot mesec dni, pa nam vseh zelenih povezav še ni uspelo vzpostaviti. V nekaterih okoljih imajo veliko razumevanje

za delo Centra za obveščanje in ugotavljanje, da je vedno več tistih, ki nam redno sporočajo podatke. Na drugi strani pa so določena podjetja, ki nam še ne dostavljajo rednih poročil, kar kaže, da zavest o obstoju centra še ni dovolj razvita. Ker so med njimi tudi taka podjetja, katerih podatki so z zaščitnega stališča izjemno pomembni, jih želimo tudi na tem mestu pozvati k sodelovanju oziroma izpolnjevanju obveznosti, ki jim jih nalaga odločba občinskega upravnega organa za obrambo.

Šele potem, ko se bodo v centru stekali vsi potrebni podatki, se bomo lahko približali našemu cilju, da bi ob posameznih nesrečah lahko učinkovito ukrepali: čim hitreje, s praviimi ljudmi in sredstvi in na pravi način. Takšno ukrepanje omogoča le popolna informacija o dogodku, na podlagi katere lahko pristojni organi in organizacije natančno ocenijo stanje in razloge za nastanek nesreče ter izberejo najustreznejši način ukrepanja, ki bo zmanjšal ali odstranil posledice dogodka ali celo preprečil, da bi se kdaj kasneje ponovil.

Občinski sekretariat za obrambo

Duo Abrams na poti k uspehu

Stanka Macur

Stanka Macur in Roman Abram sta posnela svojo prvo ploščo in zdi se, da sta zadela v polno. To je prva slovenska rap plošča in štiri skladbe z nje so takoj osvojile poslušalce. Na koprskem radiu, na primer, so jih takoj uvrstili tudi v italijanski program.

Glasba je delo Romana Abrama, besedila (v angleščini) je napisal Silvo Mavsar. Ploščo so posneli v zasebnem studiu Bon-ton v Rogatcu, odtis pa izdelali v Milanu. Prvih tisoč natisnjenih izvodov je reklamnih, izdani so v samozaložbi, zdaj iščejo novega založnika. Za malo ploščo z dvema skladbama ga bodo menda našli v Italiji.

Ploščo z naslovom Fill the Gap so konec oktobra predstavili v Posavju in v Ljubljani, naprodaj pa je v Krškem, Celju, Ljubljani in drugod v specializiranih trgovinah.

Foto: Slavko Sinič

Liberalno-demokratska stranka:

Razgovor z Janezom Kopačem o privatizaciji

Zakon o privatizaciji že nekaj časa buri duhove v Sloveniji, je predmet sporov in vzajemnih obtožb med frakcijami levo in desno usmerjenih sredinskih politikov. Liberalni demokrati Posavja so očitno hoteli sebi in svojim sokrajanom zagotoviti nekaj več informacij o tem in so zato povabili v Brežice (30. 10. 91), "predsednika zloglasne Kopačeve komisije", kot se je izrazil v napovedi predstavnik gostitelja, Veljko Jukić. Janez Kopač ni bil le prisiljen spremljati razvoj zakonodaje o lastni-njenju, pač pa je tudi delegat Posavja (in Zasavja) v republiški skupščini.

Po njegovih besedah je bil prvi izvirni greh slovenske vlade ta, da po volitvah zasebne lastnine ni niti omenila, ko pa se je lastninjenja lotila, je (morda tudi nehote) s svojimi postopki pri opoziciji izzvala precejšnjo mero nezaupanja. Pri tem je že samo ocenjevanje vrednosti podjetij, na katerem zakon temelji, precej problematično, saj v Sloveniji pač ni razvitega trga kapitala, ki bi določal vrednost delnic. Od konca leta 1990 se podjetja delijo na majhna (do 125), srednja (125-500) in velika (nad 500 zaposlenih). Majhna podjetja in večji del (do 51 %) vrednosti v srednjih naj bi lahko kupili člani kolektivov po knjižni vrednosti, medtem ko bi se preostali del vrednosti prenesel v republiški sklad. Velikih podjetij ne bi smeli kupiti njihovi delavci, ker so to menda stebri narodnega gospodarstva. Njihovo vrednost naj bi prenesli v centralni republiški razvojni sklad, in sicer v **navadnih delnicah**, ki ob profitu dajejo lastniku tudi upravljal-ske pravice. Po predlogu prof. Ribnikar-ja naj bi te **delnice bile prednostne**, kar pomeni, da lastniku ne dajejo možnosti upravljanja, pač pa samo delež v profitu.

Da bi se ognili poddržavljanju gospodarstva (če zaposleni ne bi smeli kupiti deleža v svojih - velikih - podjetjih), je bila prva zahteva, da naj ostanejo delnice v osrednjem republiškem investicijskem skladu le pol leta, nato bi jih del prenesli v odškodninski sklad, del v pokojninskega, večino pa bi razdelili v pet investicijskih skladov, katerih lastniki so vsi polnoletni državljani. Tudi okrog teh skladov so nastali očitki o njihovi parad-ržavnosti, medtem ko je vlada očitke zavračala s trditvijo, da so to na Zahodu povsem normalne oblike obračanja denarja. Gospod Kopač je pripomnil, da to sicer drži, le da tam taki skladi nastajajo kot zasebna združenja investitorjev in se skladi obnašajo zelo resno.

Vlada (predlagatelj Zakona o lastni-njenju) je zahtevalam javnosti popustila kar nekajkrat. Prvič, ko je privolila, da se 10 % vrednosti velikih podjetij razdeli

med tamkajšnje delavce še pred kakr-šnokoli prodajo ali transakcijo z delnica-mi. Kasneje je ta odstotek dvignila na 15. Vseskozi visi nad javnostjo ob tem sporu tudi problem t.i. črnih privatizacij, ki so v bistvu kraja družbenega premo-ženja. Pojavil se je tudi še en predlog prof. Ribnikarja, po katerem naj podje-tij ne bi delili glede na velikost, pač pa naj bi celotno njihovo vrednost prenesli v investicijski sklad. Pri tem pa vlada ne bi imela upravljal-ske pravice vse do-tlej, dokler profit posameznega podjetja ne bi padel na minimum. Tu se zopet pojavlja razlika v stališču, kolikšen naj bo ta minimalni profit (0-2 %) in koliko časa lahko oblast v vodenje podjetja po-sega. Sicer pa naj bi podjetja, ki normal-no poslujejo z dobičkom, upravljali tisti, ki bi vanje prinesli sveži kapital. Pro-blem ostaja seveda tudi (so)upravljal-ska pravica tistih, ki so v podjetjih zaposleni. Ta koncept jih namreč iz te pravice izlo-čuje, saj bi se po njem očitno bilo treba znebiti starih vodilnih struktur.

To je seveda samo grobi oris proble-matike, ki jo je poslušalcem predstavil Janez Kopač. Po njegovem osebnem mnenju bi bil zakon, ki bi dovoljeval zaposlenim nekaterih velikih podjetij, da si v njih kupijo delež, kar dober. To je seveda stališče stroke, ki pa tu že težko pride do polne veljave. Problem so namreč napravili nepremagljiv med-sebojni odnosi. V prvi vrsti gre za vza-jemne odnose (spore) med premierjem osebno in zborom združenega dela, nato pa še za spore na osebni ravni med po-sameznimi prvaki. "Stvari so postale prestižne," pravi Kopač, "in sedaj jih morajo verjetno razvozlati sociologi, ne pa ekonomisti ali pravniki. Ne rešujejo se v stroki ali na simbolni ravni, tu pa se je marsikomu težko umakniti, saj gre za vprašanja časti. Gospod Kopač dvomi o možnosti razrešitve spora tudi zaradi tega, ker v zboru združenega dela verjet-no ni več močne strankarske discipline. Na vprašanje o možnem razpadu DE-MOSA pa je zatrdil, da je tam do razko-la sicer že prišlo, da pa zaradi tega ali iz načelnih razlogov vlada le ne bo padla, ker so njeni člani le preradi to, kar so. Zato je izrazil bojazen, da bo vladajoča večina skušala krivdo za vse skupaj pre-valiti na opozicijo, ki pa da tokrat ni kriva.

Veljko Jukić in Janez Kopač

Kje vidi Janez Kopač možno rešitev problema!? Pragmatični del opozicije (iz LDS in SDP) bo morda stopil na sceno in skušal presekati spor. S tem se bodo seveda potencialno spravili v nevarnost. Zakon bo namreč zanesljivo prinesel tudi veliko težav (kakršen koli že bo!) in treba bo najti grešnega kozla. Postali bodo strelovod za napade DEMOSA in nepragmatičnega dela članov svojih strank.